

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

MAANDOVERZICHT

No. 11-1953

V E R T R O U W E L I J K

Maandoverzicht no. 11 - november 1956.

(Tijdvak 1-11-'56 t/m 28-11-'56.)

I N H O U D

I. Communisme Internationaal.

Het "onherroepelijk minimum": de handhaving van de volksdemocratische orde in Hongarije	pag. 2
Twee gewapende Sowjet-Russische interventies	pag. 2
De huidige situatie in Polen	pag. 2
Russisch-Poolse Verklaring van 18-11-'56	pag. 5
39e herdenking Russische oktober-revolutie; rede SUSLOW	pag. 7

II. Activiteiten van de CPN en haar hulporganisaties.

Anti-communistische ongeregeldheden	pag. 10
Partij standpunt t.a.v. Hongarije	pag. 11
Vrees voor toenemend isolement der partij	pag. 12
Protesterende auteurs en onderwijzers	pag. 13
CPN-dagblad in nood	pag. 14
Partij-contacten met Moskou en Peking	pag. 15/16
<u>Vredesbeweging</u> - Vacaturen en mutaties in de NVR	pag. 18
<u>Jeugdbeweging</u> - Bestuursmutaties in het ANJV	pag. 20
<u>Vriendschapsvereniging</u> - "NU" in ongunstige positie	pag. 20
<u>Vakbeweging</u> - Schade aan EVC-kantoren, oprichting "Herstelfonds"	pag. 22
Mutaties in EVC	pag. 25
Verkiezingen in Metaalbedrijven	pag. 25

III. Overige Groeperingen.

Socialistische Unie wil contact met democratische-socialisten	pag. 29
Persstemmen over Hongarije en Egypte in enige pacifistische en links-georganiseerde bladen	pag. 30

IV. Activiteiten van Indonesiërs, West-Indiërs en Chinezen.

Congres PPI	pag. 32
Agenda	
Overzicht stakingen in november 1956.	

HOOFDSTUK I - COMMUNISME INTERNATIONAAL.

"Politieke dooi".

De op initiatief van Moskou verbeterde Russisch-Zuid-Slavische betrekkingen waren in het vorige M.O. het uitgangspunt ener beschouwing over de wijzigingen in de verhouding van de Sowjet-Unie tot de Satellieten.

Sedert midden 1954 gingen vooral in de Poolse partij-pers stemmen op die pleitten voor vernieuwing op velerlei terrein. De zgn. liberalisatie-politiek kreeg evenwel eerst in de jaren 1955/'56 krachtige stimulansen.

In de S.U. zelf bekritiseerden figuren als de auteur Ilja EHRENBURG - met een politiek opzienbarende novelle "Dooi" - alsmede componisten, mannen der wetenschap en vele jongeren o.w. studenten, technici etc., de stalinistische verstarring. De strijd tegen deze verstarring, die wel werd aangeduid als "ideologische dooi" werd lang zamaan een veelzeggend begrip.

De in Rusland naar voren getreden CHROESTSJOW-BOELGANIN-groep kondigde na februari 1955 een soepeler beleid aan, vooral ten opzichte van de betrekkingen der USSR met het buitenland. Het effect daarvan was een ontspanning in de internationale verhoudingen. Maar ook binnen het Sowjet-blok kwam enige politieke verademing. De in juni 1955 en juni 1956 principieel gefundeerde overeenkomsten met het titoïstische bewind van Joegoslavië deden in de satellietstaten in niet geringe mate hun invloed op de politieke gang van zaken gelden.

Het XXe CPSU-congres, februari 1956, en de geheime CHROESTSJOW-rede aan het slot daarvan stuwden het Sowjet-blok in het verlangen om vele dingen nu eens grondig te herzien.

Teneinde niet in herhalingen te treden kan terzake worden verwezen naar hoofdstuk I van het voorafgaande M.O. no. 9/10 '56.

* * *

De afgelopen maanden hebben voor het communistische regiem schokkende gebeurtenissen gebracht: bloedige in Hongarije en onbloedige, maar stellig niet minder ingrijpende, in Polen. Wellicht is voor de onderling zo sterk uiteen lopende evenementen in beide satellietlanden enige principiële verklaring te vinden. Men zou dan kunnen stellen, dat Polen onder een vastberaden communistische leiding, in het bijzonder die van Wladislaw GOMULKA, voorhands een op de basis van het Pact van Warschau staande volksdemocratie is gebleven, een militaire bondgenoot van de S.U.

Daarentegen bleek premier en 1e partij-secretaris Imre NAGY, na de door zijn voorgangers RÁKOSI en GERÖ gemaakte ernstige beleidsfouten, niet meer bij machte om in Hongarije het voortbestaan van het socialistische systeem te waarborgen. Hij bezweek onder de steeds toenemende druk der massa, die de "socialistische verworvenheden" probeerde over boord te zetten.

* * *

Janos KADÁR, die evenals Imre NAGY titoïstische sympathieën zou hebben, was al op 1 november j.l. met een aantal andere ministers uit het coölitiekabinet-NAGY getreden.

Nadat NAGY aan de vooravond van de tragische zondag 4 november het Pact van Warschau eenzijdig had opgezegd en de neutraliteit van Hongarije had geproklameerd, met het verzoek aan de

UNO deze te garanderen, nam de communist Janos KADÁR openlijk tegen hem stelling. Hij plaatste zich - in feite onder bescherming van de Russische bajonetten - aan het hoofd van een "revolutio-naire regering van boeren en arbeiders" en vroeg om gewapende-Russische bijstand. KADÁR moet hebben begrepen, dat de S.U. het prijsgeven van de Hongaarse volksdemocratie nimmer zou kunnen gedogen.

"Onherroepelijk minimum ".

Het handhaven van de volksdemocratische orde was voor het Kremlin een "onherroepelijk minimum".

De Verklaring, van de Regering der Sowjet-Unie van 30 oktober 1956 bevatte, zoals bekend mag zijn, een (door Hongarije in de wind geslagen) laatste waarschuwing om dat onherroepelijke minimum in geen geval aan te tasten. De slotpassage van die Verklaring luidt immers, dat het thans de voornaamste en heilige plicht van het gehele Hongaarse werkende volk is de socialistische verworvenheden van volksdemocratisch Hongarije te verdedigen.

Twee gewapende Russische interventies.

De bereidheid van NAGY om de communistische maatschappij-structuur in zijn land op te geven, zij het dan onder de enorme druk van een rebellerende bevolking, kan mede aanleiding hebben gegeven tot het gewelddadige optreden van de Russen op zondag 4 november en later.

Reeds op 23 oktober 1956 was er - toen op verzoek van de stalinistische partijsecretaris GERÖ - een eerste ingrijpen van het Sowjet-leger in Hongarije geweest.

Deze eerste hardhandige tussenkomst van de Russen in Hongarije was volgens westerse commentaren, kennelijk ontsproten aan het brein van lieden in en buiten het Kremlin, die nog zwoeren bij de stalinistische geweldsmethoden.

Maarschalk TITO van Zuidslavië heeft op zijn beurt de eerste Russische militaire actie - in het initiatief van GERÖ - veroordeeld. Deze actie was z.i. overbodig en een ontoelaatbare uitdaging aan het adres van de Hongaarse arbeiders en studenten, die tevoren met demonstraties terecht uiting hadden gegeven aan hun diepe ontevredenheid. Volgens TITO had GERÖ deze protesten uit het volk met vredelievende middelen moeten en kunnen opvangen.

De leider van de Zuidslavische communisten had echter tezelfdertijd verklaard wel begrip te hebben voor het nadien gevolgde verzoek van de Hongaarse premier KADÁR, dat leidde tot de overigens betreurenswaardige gebeurtenissen van zondag 4 november en volgende dagen.

Maarschalk TITO billijkte het beroep van KADÁR op militaire Sowjet-hulp met het argument, dat alleen op deze wijze nog een halt was toe te roepen aan de contra-revolutie, die het socialistische systeem zelf naar het leven stond.

De veranderingen in Polen.

Hiervolgend zullen de jongste veranderingen in de status van Polen worden gezien tegen een achtergrond van politieke en culturele verschijnselen uit een jonger verleden. De déstalinisatie-verlangens kwamen sedert medio '54 bij uitstek tot gelding in de kringen van Poolse journalisten, kunstenaars en intellectuelen.

Opvallender dan in andere Sowjet-satellietstaten begon het reeds in de loop van 1954 in Polen te gisten. Destijds werden partij en regering nog door stalinisten zoals BIERUT, BERMAN, MINC e.a. be-

heerst. De oppositionele krachten moesten zich veiligheidshalve ook daarom nog matigen en beperkten hun activiteiten derhalve eerst tot het strikt culturele domein.

Pas na het XXe partijcongres in Moskou werden de sluizen der kritiek voluit geopend. In het traditioneel vaderlandslievende en van oudsher anti-Russisch gezinde Polen vonden de titoïstische stellingen over de eigen "nationale wegen naar het socialisme" uitbundige bijval. Deze stellingen van verstrekkend politiek belang, die de voorwaarde in zich hielden tot een principiële omkeer in de verhouding van de S.U. en de satellieten, kregen, zoals bekend, de instemming van het Kremlin.

De accoorden van juni 1955 en juni 1956 tussen Moskou en Belgrado konden de activiteiten in Polen alleen maar meer vaart geven.

Geen schimmen.

Polen heeft als communistische staat nooit een echt proces van grote allure tegen vermeende titoïsten op touw gezet, zulks in tegenstelling met Tsjechoslowakije (Slansky), Bulgarije (Kostow), Hongarije (Rajk) en andere satellieten. Polen kent dientengevolge niet de macabere nasleep van dit soort zuiveringen. In dit opzicht waren er in de volksrepubliek Polen geen "schimmen" van het verleden zoals bijv. in Hongarije, waar in 1956 een sinister aandoende rehabilitatie-plechtigheid voor Rajk werd georganiseerd. / begin oktober

Ook de Poolse partij- en regeringsleiders, die eertijds althans formeel meeliepen in het gareel van het stalinisme, hadden zich gekeerd tegen het titoïsme en zijn vermeende aanhangers - waartoe ook GOMULKA werd gerekend - , maar het kwam niet tot vonnissen en terechtstellingen.

De machthebbers van het eertijds stalinistisch bestuurd Polen zagen, mogelijk wel uit innerlijke motieven, af van het genre zuiveringen dat elders vooraanstaande partijfunctionarissen aan de galg hielp.

Een voorzichtige Partij.

De Poolse communistische partij heeft zich na de tweede wereldoorlog van meet af aan wat voorzichtiger gedragen dan haar zuster-partijen achter het IJzeren Gordijn. De Poolse communisten hadden in het verleden zware verliezen geleden. Het Kremlin zelf had de Poolse communisten in hun organisatie en individueel harde klappen toegediend. Zoals bekend werd de Poolse partij in 1938 onder druk van Stalin door de Komintern ontbonden verklaard. Ze heette, blijkens het dienaangaande door de Komintern gevelde vonnis, gepene-treerd door fascistische en kapitalistische elementen. In die periode vielen vele Poolse communistische functionarissen, die destijds naar Rusland waren uitgeweken, ten offer aan een bloedige zuivering. Misschien ontkwam GOMULKA, die vóór 1940 reeds partijlid was, aan het toen alom dreigende gevaar van liquidatie; omdat hij voor en tijdens de tweede wereldoorlog nooit in Rusland had vertoefd.

Het vonnis van de Komintern is eerst in februari 1956 als onrechtvaardig herroepen.

De voorbereidingen tot deze rehabilitatie waren in Polen zelf reeds tussen mei en september 1955 getroffen.

Het eerherstel, in extenso afgedrukt in het Poolse partijdagblad "Trybuna Ludu" van 19-2-'56, verscheen wat later ook in de Kominformkrant en in andere communistische periodieken.

Carrière van GOMULKA

GOMULKA verbleef in het voorjaar van 1956 nog in gevangenschap. Hij kwam eerst april 1956 op vrije voeten.

Deze Poolse communistische leider was in 1945 als le partij-secretaris naar voren gekomen uit de verzetskringen van zijn vaderland. Na enkele jaren ging het hem politiek minder goed, sedert 1948 kwamen de grote tegenspoeden. In dat jaar, waarin Moskou met Joegoslavië in vijandschap geraakte, moest hij zelfkritiek beoefenen voor ideologische dwalingen. In 1949 volgde zijn politieke degradatie, in november 1951 werd tegen hem een proces aangekondigd wegens "gevaarlijke activiteiten", dat echter geen doorgang vond. Wel werd GOMULKA gevangen gezet en eerst na 4½ jaar, in april 1956 op vrije voeten gesteld. In september 1956 keende hij terug in de partij, op 19 oktober daaraanvolgend kwam zijn coöptatie als lid van het Centraal Comité der Poolse Verenigde Arbeiderspartij. In de op die datum begonnen zitting van het 8e Plenum der Poolse Partij werd GOMULKA in de plaats van OCHAB wederom tot le partij-secretaris benoemd.

* * *

Ter verduidelijking van de positie, die GOMULKA en zijn medebestuurders thans innemen dient te worden gememoreerd welke ingrijpende mutaties vóór GOMULKA's optreden als algemeen leider plaats vonden. Vooraanstaande stalinisten verdwenen uit sleutel-functies. BIERUT de le partij-secretaris stierf in Moskou kort na het einde van het XXe CPSU-congres. De duistere figuur Jakob BERMAN, die in het verleden nauwe relaties met BERIA en zijn geheime dienst had onderhouden, werd terzijde geschoven.

Aan de vooravond van GOMULKA's terugkeer in de partijleiding werd dians vroegere persoonlijke belager, de Poolse minister MINQ, afgezet. De stalinistische vakbewegingsleider KLOSIEWICZ werd na het 8e Plenum van de Poolse Verenigde Arbeiders Partij van 19/23 oktober 1956 op een zijspoor gerangeerd en uit de partijleiding gestoten.

Partij-secretaris OCHAB, die in de plaats van BIERUT was benoemd, schaarde zich op het 8e Plenum van de partij als secondant achter zijn opvolger GOMULKA.

In het bijzonder hieruit bleek nog eens hoe de nationaal-communistische koers, na een overgangperiode van maart tot oktober 1956, de boventoon was gaan voeren in de Poolse Volksrepubliek. In april '56 hadden OCHAB en andere functionarissen de vrijgelaten GOMULKA politiek nog gediscrimineerd. Hij werd weliswaar strafrechtelijk buiten vervolging gesteld, doch, aldus OCHAB c.s., GOMULKA hoorde als een figuur met politiek-rechtse afwijkingen niet in de partij thuis.

De druk die de bevolking, in het bijzonder de jeugd, de studenten, de intellectuelen en een aantal communistische journalisten in de maanden daarna op de partij uitoefende, leidde tot de volledige rehabilitatie van GOMULKA. Deze werd ook hierdoor nationaal een figuur van voorlopig onbetwist gezag.

"Manoeuvres".

Aanvankelijk was nog van Sowjet-Russische kant op grove wijze getracht om de politieke gang van zaken in Polen te elfder ure politiek om te buigen. Uit Moskou kwam een CPSU-delegatie, die uit CHROESTSJOW, MIKOJAN, KAGANOWITSCH en MOLOTOW bestond. Deze onderhandelde op zaterdag 20 oktober met het Politbureau van de Poolse

Verenigde Arbeiderspartij doch keerde zondag 21 oktober '56 blijkbaar onverrichterzake naar Moskou terug. Tezelfdertijd dat de Sowjet-Russische afvaardiging in Polen verbleef was o.a. rond Warschau een militaire operatie ingezet, die kennelijk mede bedoeld was om het bijeengekomen 8ste Plenum van de Poolse partij te intimideren.

De stalinistisch georiënteerde Pools-Russische maarschalk ROKOSOWSKI, destijds in functie als minister van defensie in Polen, werd ter verantwoording geroepen voor de troepenbewegingen rond de Poolse hoofdstad. Volgens ROKOSOWSKI was hierbij alleen maar sprake geweest van manoeuvres. Deze werden daarna gestaakt.

Ook na het mislukken van deze politieke en militaire interventie-pogingen heeft GOMULKA weinig aan het toeval overgelaten voor wat betreft de verdere beveiliging van het nieuwe nationaal-communistische bewind in Polen. Van begin af aan wist hij zich verzekerd van de volledige trouw en toewijding van belangrijke groepen der bevolking t.w. de Poolse journalistiek, de intellectuelen en de communistische jeugd- en studenten-bewegingen. In de overblijvende sectoren van de Poolse samenleving nam het GOMULKA-bewind doortastende maatregelen in het bijzonder aan de top van de vakbeweging en in de militaire sector.

De eind oktober met verlof gezonden maarschalk ROKOSOWSKI werd in november als minister van defensie vervangen door generaal SPYCHALSKI, een naaste medestander van GOMULKA. Aan de legerleiding werden nog andere betrouwbare anti-stalinisten zoals bijv. generaal-majoor KOMAR toegevoegd.

ROKOSOWSKI vertrok naar de S.U., waar hij inmiddels tot plaatsvervangend minister van defensie onder maarschalk ZHUKOW benoemd is. Het nieuwe Poolse regiem ontsloeg inmiddels nog 32 andere hoge Sowjet-officieren uit Poolse sleutelposities. Daarbij liet men niet na de allergrootste erkentelijkheid te uiten voor het belangrijke werk dat deze lieden in het belang van Polen hebben verricht. Zij werden vóór hun aftocht met hoge Poolse onderscheidingen begiftigd.

Eerst na het treffen van deze en andere veiligheidsmaatregelen achtten GOMULKA en de zijnen blijkbaar het gunstige moment gekomen om gevolg te geven aan een in oktober 1956 door CHROESTSJOW c.s. gedane uitnodiging om in Moskou de Pools-Russische betrekkingen nader te komen regelen.

Russisch-Poolse Verklaring.

De betrekkingen tussen de S.U. en de Volksrepubliek Polen zijn van 15 tot en met 18 november 1956 in de hoofdstad van de USSR geregeld en vastgelegd in een gemeenschappelijke Russisch-Poolse Verklaring. Op zondag 18 november vond een afsluitende plechtigheid plaats in het Poolse Gezantschapsgebouw te Moskou, waar de gemeenschappelijke verklaring werd bekrachtigd met de handtekeningen van resp. de 1e partijsecretarissen CHROESTSJOW en GOMULKA en de premiers BOELGANIN en CYRANKIEWICZ. De beide eerste partijsecretarissen traden bij het overleg als delegatieleiders op. Zij hebben ieder op hun beurt een belangrijke toespraak gehouden, waarin uitdrukking werd gegeven aan de vreugde, dat een goede uitkomst kon worden bereikt.

Uit de tekst van de Poolse-Russische verklaring blijkt, dat Polen onder meer is schadeloosgesteld voor vroegere kolenleveranties aan de Sowjet-Unie. Uitgaande van de wederkerige belangen, aldus wordt in de desbetreffende verklaring vastgelegd, kwamen

Moskou en Warschau overeen, dat de staatsschulden van Polen aan de USSR - stand 1 november 1956 - op basis van verrekening van de volle waarde der kolen als gedelgd zijn te beschouwen.

Hiermede wordt dus in een officieel door Sowjet-Russische autoriteiten mede ondertekend document impliciet toegegeven dat Rusland zich in het verleden ten aanzien van Polen heeft schuldig gemaakt aan economische uitbuiting.

Blijkens de jongste overeenkomst zal Rusland in 1957 aan de Volksrepubliek Polen 1.400.000 ton graan op crediet leveren. Aan het land zal voorts een crediet op lange termijn van 700 miljoen roebel worden verleend ter betaling van waren, die de S.U. zal leveren op basis van een nader op te stellen Poolse opgave.

Van kapitaal belang is de in de wederzijdse verklaring vastgelegde Sowjet-Russische garantie van de Poolse westgrens (Oder Neisse-lijn) en de afspraak over de verdere legering van Sowjet-troepen in het land onder Sowjet-Russische verzekering, dat de onschendbaarheid en de soevereiniteit van Polen zullen worden geëerbiedigd. Russische troepen-bewegingen zullen vooraf Poolse bewilliging behoeven. Voorts werd een nadere regeling getroffen voor het repatriëren van in Rusland vastgehouden Poolse onderdanen. Onder meer is de terugkeer bedongen van hen, die door omstandigheden, waarop zij geen invloed konden uitoefenen, geen gebruik van dat recht konden maken ingevolge Russisch-Poolse afspraken van 1945. Achter deze ambtelijke formulering gaat het drama schuil van de Polen, die bij het einde van de tweede wereldoorlog gevangen zaten of gevangen werden gezet op Moskou's last.

* * *

Beide partijen hebben in de Verklaring van 18 november 1956 de grote betekenis geaccentueerd die zij toekennen aan de Verklaring van de Sowjet-regering d.d. 30 oktober 1956 (zie M.O.-9/10-'56 hoofdstuk I p.6). In de verklaring zijn, zoals bekend, de Russische inzichten geformuleerd over de grondslagen en de verdere versterking van vriendschap en samenwerking tussen de Sowjet-Unie en de andere socialistische staten.

Na de schokkende en geweldadige gebeurtenissen in Hongarije, die nauwelijks waren afgesloten op het moment dat de Pools-Russische onderhandelingen in Moskou aanvingen, doet de tekst van de op zondag 18 november 1956 bekend gemaakte verklaring t.a.v. Hongarije lakoniek aan.

De Polen en Russen verklaren de revolutionaire arbeiders-en boerenregering (het bewind van KADAR) te zullen ondersteunen. De verklaring stelt, dat het program van KADAR gespeend is van de in Hongarije voorheen gemaakte politieke fouten. Het beleid van KADAR heet, gelet op de tekst van de Russisch-Poolse Verklaring, te zijn gericht op de ontwikkeling van de socialistische democratie en de versterking van de broederlijke samenwerking met de andere socialistische landen op de grondslag van gelijke rechten en van het eerbiedigen van de onschendbaarheid en de soevereiniteit.

De passage over Hongarije doet in de gekozen bewoordingen nochtans vermoeden dat de Polen de gebeurtenissen in Hongarije anders dan de Sowjet-Russen blijven interpreteren.

Partijleider GOMULKA heeft trouwens bij een andere, vrij penibele ideologische kwestie duidelijk te verstaan gegeven, dat hij zich een onafhankelijk oordeel veroorlooft.

Bij de afsluiting van de Pools-Russische besprekingen hebben CHROESTSJOW en GOMULKA het woord gevoerd in het gebouw van het Poolse gezantschap. Daarbij is in beider toespraak gezinspeeld op hangende meningsverschillen tussen Moskou en Belgrado.

Het Joegoslavische staatshoofd had het in een rede op zondag 11 november 1956 te Pula veroordeeld, dat Moskou de fouten van het verleden thans uitsluitend toeschrijft aan de gevolgen van de persoons-cultus in plaats van aan het bureaucratische systeem van de Sowjet-Unie. De persoonsverheerlijking zou naar TITO zeide, het produkt van dat bureaucratisch systeem zijn.

Tijdens de slotplechtigheid in het Poolse gezantschapsgebouw te Moskou viel CHROESTSJOW deze opvatting scherp aan zonder TITO of Joegoslavië te noemen.

In zijn antwoordrede liet ook GOMULKA evenmin op dat punt verstek gaan. Sprekende over de fouten van het verleden zei de Poolse delegatieleider voorzichtig, maar niet voor twee-erlei uitleg vatbaar, dat die fouten ontstonden uit "wat in de beknotte vorm als persoonsverheerlijking is aangeduid". (Onderstr.dzz)

De rede van GOMULKA bevatte als een markante noot de openhartige bekentenis, dat de Poolse delegatie aanvankelijk met bezwaard hart naar Moskou was gegaan, omdat zij vreesde aldaar de politieke winst van de laatste maanden te zullen verspelen. Dit was gelukkig anders uitgekomen, zo erkende GOMULKA in het bijzijn van de Sowjet-Russische onderhandelaars.

De eerste partijsecretaris CHROESTSJOW, die bij deze gelegenheid veel uitvoeriger dan GOMULKA zijn gedachten heeft ontvouwd, spande zich kennelijk in om algemeen verhelderende opmerkingen te maken betreffende de koers van Moskou ten aanzien van problemen der internationale arbeidersbeweging. Dit is na de jongste gebeurtenissen in Hongarije stellig geen overbodige luxe.

CHROESTSJOW deed uitkomen, dat de Sowjet-Russische leiding haar opvattingen over internationale samenwerking en vreedzame coëxistentie onverkort handhaaft evenals de broederlijke samenwerking tussen de communistische partijen, waarover is gerept in de Verklaring der Regering van de Sowjet-Unie d.d. 30-10-'56, Verschillende zijner uitspraken droegen weer een dogmatisch-communistisch karakter. Wij leninisten, zo zei hij bijvoorbeeld, zijn er van overtuigd dat onze maatschappelijke orde, het socialisme, uiteindelijk het kapitalisme zal overwinnen. Dat was zijns insziens de logica van de historische ontwikkelingsgang der mensheid. Er waren echter moeilijkheden ende toekomst zou zeker nieuwe moeilijkheden doen rijzen. In verband met de gebeurtenissen in Hongarije sprak CHROESTSJOW over "een recente contra-revolutionaire samenzwering", doch tegelijkertijd laakte hij nog eens fel de fouten van de vroegere communistische leiding in Hongarije (i.c. RÁKOSI - GERÖ e.a.).

De oktober-revolutie.

De 39e verjaardag van de Russische revolutie werd op 7 november j.l. te Moskou officiëel herdacht. Tevoren waren, zoals gebruikelijk een serie leuzen, dit jaar 84, gepubliceerd over de doelstellingen van het communisme in en buiten de Sowjet-Unie. Er waren weer anti-oorlogs- en ontwapeningsoproepen, aanbevelingen om te blijven streven naar een eenheid van actie van de arbeiders - communisten, socialisten en progressieven - in dienst van de vrede, de democratie en de nationale onafhankelijkheid. In eigen land werd de bevolking aangespoord tot het opvoeren van de arbeidsproductiviteit en het nog beter kennen en beleven van de leninistische beginselen. Dit alles bood maar weinig nieuwe perspectieven.

Interessanter was echter het feit dat dit jaar een hoge partij-functionaris, die de reputatie heeft ook nu nog stalinistisch gezind te zijn, de officiële herdenkingsrede in de Russische hoofdstad heeft gehouden. Het was M.A. SUSLOW, secretaris van het Centraal Comité en lid van het Presidium van het C.C. der CPSU.

De persoonsverheerlijking is zoals bekend verweven met de naam van J.W. STALIN, aldus een der opmerkingen van SUSLOW, die vervolgde: Algemeen bekend zijn de verdiensten en de rol van STALIN bij de oktober-revolutie, bij de socialistische opbouw en in de strijd met de vijanden der arbeidersklasse.

"STALIN was een groot organisator en een groot marxist", aldus de uitbundig aandoende lof aan het adres van een leider, die nog geen jaar geleden op zo ruwe wijze van zijn voetstuk was gehaald door CHROESTSJOE en andere gezaghebbende persoonlijkheden in de S.U.

Als officiële redenaar van het regime zwakte SUSLOW zijn loftuitingen wel enigermate af door verder te spreken over de ernstige fouten en de talrijke schendingen van de socialistische legaliteit waartoe z.i. de verering van de persoon STALIN had geleid. Maar ook daarbij scheen SUSLOW dus nog kennelijk moeite te doen om STALIN's schuld als "activist van het kwade" te verdoezelen.

In de rede van SUSLOW werd vrij veel aandacht besteed aan de situatie in Hongarije. (De hiervoren reeds aangehaalde toespraak van CHROESTSJOE, die op zondag 18 november in het Poolse gezantschapsgebouw werd gehouden, bevatte nagenoeg dezelfde argumenten, die SUSLOW op 7 november had aangevoerd inzake de gebeurtenissen van Hongarije).

De werkers der socialistische landen, zo vervolgde SUSLOW, moesten waakzaam blijven tegenover vijanden van het socialisme. Het zou onjuist zijn aan te nemen, dat de fundamentele omvorming van de maatschappelijke verhouding, die in de laatste 10 jaren tot stand kwam in de volksdemocratische landen, pijnloos en zonder moeilijkheden kon verlopen. Vele van deze moeilijkheden en fouten waren, aldus SUSLOW, niet te vermijden. Het gaat alleen daarom ze te juister tijd op te sporen en ongedaan te maken.

Zijns inziens corrigeren de "broederlijke communistische en arbeiders-partijen der democratische landen" met beslistheid de in het verleden gemaakte fouten. Helaas was het in Hongarije anders verlopen, zo verzuchtte SUSLOW. De vroegere Hongaarse leiding, die destijds niet weinige grove fouten beging, had de eisen van het ogenblik niet gegrepen en met uiterste vertraging gehandeld, waardoor de ontevredenheid van de massa oplaaide. Kennelijk zinspeelde SUSLOW hier nog eens op de nu veroordeelde leiding van RÁKOSI en diens opvolger GERÖ, welke laatste stalinistische functionaris pas twee dagen na het op de voorgrond brengen van NAGY als premier politiek werd terzijde geschoven.

Er werd echter in de rede van SUSLOW niet openlijk erkend, dat het bovenal de kwalijke praktijken van RÁKOSI en GERÖ zijn geweest, die NAGY voor een communistisch bezien onmogelijke opdracht plaatsten. Hoogstens school die erkenning in de door SUSLOW gekozen formulering, dat in Hongarije "met uiterste vertraging" was gehandeld.

De contra-revolutionaire krachten zagen kans een-op een bepaald ogenblik - buitengemeen gevaarlijke toestand voor de toekomst van het socialisme in Hongarije te scheppen, aldus SUSLOW.

De regering Imre NAGY, die in deze situatie ontstond, gaf aan de krachten van de reactie de ene positie na de andere prijs en was in feite ineengestort nadat zij het pad voor de contra-revolutie had geëffend. Dit was het onbarmhartige oordeel van de officiële redenaar bij de revolutie-herdenking op 7 november 1956 te Moskou.

SUSLOW voegde daar nog aan toe, dat contra-revolutionaire bendes terreur uitoefenden, op beestachtige wijze bekende persoonlijkheden uit het openbare leven vermoordden en communisten ophingen en

doodschoten. In Hongarije heerste een volkomen chaos en teugelloze willekeur. Er dreigde het directe gevaar van een herstel van de orde der kapitalisten en grootgrondbezitters en een herrijzenis van het fascisme.

Een overwinning van de reactie van het fascisme in Hongarije had, zo verklaarde SUSLOW nog, niet alleen betekend, dat de Hongaarse werkers alle verworvenheden zouden verliezen, die zij jarenlang in de strijd tegen de grootgrondbezitters en kapitalisten hadden nagejaagd. Ze zou ook gevaar hebben geschapen voor de andere socialistische landen in zoverre als imperialistische steunpunten aan hun grenzen zouden worden opgericht.

Het was de tegen dit gevaar ingestelde revolutionaire arbeiders- en boerenregering, die in het belang van het volk, van de Hongaarse arbeidersklasse en haar vaderland zich tot het commando der Sowjet-troepen richtte met het verzoek om het Hongaarse volk te helpen de duistere krachten van de reactie in de contra-revolutie te verslaan, de socialistische orde weer in te stellen en rust en orde in het land te doen terugkeren.

Tot zover de uiteenzetting door SUSLOW gegeven, die men gevoeglijk kan beschouwen als de officiële visie van de communistische leiders in de Sowjet-Unie.

* * *

HOOFDSTUK II - ACTIVITEITEN VAN DE CPN EN HAAR HULPORGANISATIES.

De CPN

Anti-communistische ongeregelheden.

De stormvloed van verontwaardiging die na het Russische ingrijpen in Hongarije op 4 november over Nederland ging en die zich hier en daar in gewelddadigheden tegen de communisten, hun huizen en partijgebouwen ontladde, heeft in de CPN heftige beroering teweeggebracht.

In Amsterdam werd het communistische partijgebouw "Felix Meritis" tot een belegerd bastion.

De partijleiding organiseerde in alle haast een van stoelputen, gaspijpen en stokken voorziene bewaking van het gebouw en gaf opdracht de andere partijgebouwen in de stad - met uitzondering van de Pegasus-winkel in de Leidsestraat - te ontruimen en de bewaking ervan aan de politie over te laten.

Nadat het directe gevaar voor het partijgebouw was geweken door het afzakken van de ongeregelheden - die in het verdere verloop van de week na 4 november voornamelijk door de opgeschoten jeugd werden veroorzaakt - werd de bewaking van "Felix Meritis" sterk verminderd. De situatie in het partijgebouw is thans weer vrijwel normaal.

De leiding van de CPN heeft alle moeite gedaan de mening ingang te doen vinden, dat de tegen de communisten gerichte demonstraties en acties geen spontane reactie van het gewone publiek, maar het gevolg van een geleide en georganiseerde campagne waren.

BARUCH over de "furie".

Friedl BARUCH schreef in "De Waarheid" van 7 november 1956 o.a.: Het staat nu vast wie het plan tot het ontketenen van de furie ontworpen heeft. Het is uitgegaan van de katholieke reactie. Het is nu bekend dat het organisatiecentrum van de Amsterdamse stormtroepen zich op de redactie van "De Volkskrant" bevond. De flessen met benzine, waarmee het "spontaan" verontwaardigde gepeupel "Felix Meritis" in brand wilde steken, werden o.m. uitgereikt op het bureau van "De Tijd". Met deze fascistische terreur heeft Romme de bedoeling de Nederlandse arbeidersklasse af te breken en te fnuiken. Wat heden de communisten toevalt, kan evenwel morgen de PvdA en het NVV treffen. Beide organisaties zouden er, aldus BARUCH, goed aan doen zich met de CPN tegen de terreur teweêr te stellen.

Eenzelfde strekking hadden andere door de partij uitgegeven publicaties zoals bijv. pamfletten en manifesten die in verschillende steden (o.m. Amsterdam en Den Haag) werden verspreid.

In "De Waarheid" van 10, 12 en 13 november 1956 verscheen onder de titel "zo woedde de Romme pogrom in Utrecht" een artikelenserie die kan worden toegeschreven aan de Waarheid-journalist Jan SNELLEN. Daarin zijn met ^{name} genoemde katholieke organisaties en personen beticht de anti-communistische acties in Utrecht te hebben geïnspireerd en geleid. Met het instellen van een onderzoek naar de aanstichters en de daders van de ongeregelheden, (zoals in Utrecht is waargenomen) heeft de partijleiding kennelijk de bedoeling aan te tonen dat de politie in haar taak is tekort geschoten. Het is niet onwaarschijnlijk dat de CPN-fractie in de Tweede Kamer de kwestie van de anti-communistische ongeregelheden en de daardoor aan partij-eigendommen

toegebrachte schade bij de behandeling van de begrotingen van Binnenlandse Zaken en van Justitie aan de orde zal stellen en dat men zal trachten de overheid voor de aangerichte schade aansprakelijk te stellen. Een verzoek van partij-voorzitter Gerben WAGENAAR om over anti-communistische acties een interpellatie te mogen houden werd inmiddels door de Tweede Kamer afgewezen.

CPN-standpunt inzake Russisch optreden in Hongarije.

Waar contra-revoluties volgens het communistische handboek met harde hand dienen te worden onderdrukt en de ontwikkeling in Hongarije reeds in een verklaring van het partijbestuur op 30-10-'56 als een fascistische contra-revolutionaire putsch was bestempeld, kostte het de partijleiding weinig moeite het Sowjet-Russische optreden op 4 november 1956 van ganser harte goed te keuren. Op 5 november durfde "De Waarheid" - een beroep doende op het gezond verstand van het Nederlandse volk - te beweren dat de bezorgdheid over Hongarije niet voortkwam uit verheven menselijke gevoelens of uit een oprecht mededogen.

De communistische krant verklaarde dat de gebeurtenissen in Hongarije het sein voor de reactie waren geweest om over te gaan tot een ongebreidelde, door giftig sentiment geladen haatcampagne tegen de Sowjet-Unie en tegen de communisten.

Deze campagne moet - zo heette het - het begin van de door Romme zolang verbeide kruistocht tegen de idee van vreedzame samenleving van de volkeren zijn. Het rond Hongarije geconstrueerde propaganda-rookgordijn had, aldus "De Waarheid", slechts ten doel de Engels-Franse agressie in Egypte en de pogingen van de reactie om het Hongaarse volk opnieuw onder fascistische tirannie te brengen, te maskeren.

Aan dit thema is de partijleiding blijven vasthouden. Er werd in het verdere verloop van de maand november nog aan toegevoegd, dat de "Hongarije-hysterie" de aandacht van de arbeidersklasse ook moet afleiden van de aangekondigde nieuwe verslechtingen van het levenspeil (opheffing van overheidssubsidies op gebruiksartikelen en accijnsverhogingen van gedistilleerd en benzine).

Uitwerking van Hongarije op de partij.

De vrij doctrinair ingestelde harde kern van de partij is door de gebeurtenissen in Hongarije in geen enkel opzicht gebroken. Voornamelijk buiten Amsterdam en in hoofdzaak onder figuren die niet in de eerste rij staan, is enige afval te bespeuren. Hoeveel leden hebben bedankt is nog niet vast te stellen, doch, naar het zich laat aanzien, zal dit aantal - de huidige sterkte van de partij circa 18.000 leden in aanmerking genomen - niet onbeduidends zijn.

Het is echter te verwachten dat het verlies aan Waarheid-abonnees het grootst zal zijn, zowel relatief als absoluut genomen. Een schatting van een verlies aan Waarheid-abonnees van 15% van de huidige oplage van circa 40.000 lijkt niet onverantwoord.

Hier doet zich dus het verschijnsel voor dat, naarmate men dichter tot de kern van de partij komt, de stabiliteit groter is.

* * *

De laatste tijd heeft de CPN in het kielzog gevaren van de Russische coëxistentie-politiek, die hier en daar in de Nederlandse samenleving enige weerklank had gevonden.

Mocht een en ander tot gevolg gehad hebben dat de communisten in Nederland wat meer dan voorheen werden geaccepteerd, het Russische optreden in Hongarije heeft de CPN weer volkomen in het isolement teruggebracht.

Duidelijk spreekt dit in de openbare lichamen en in enkele milieus van kunstenaars en intellectuelen, in die verbanden waarin communisten zich samen met andersdenkenden bevinden.

Vrees voor toenemend isolement.

Dat de partij alles, voor zover communistisch-leerstellig oirbaar, tracht te doen om niet nog verder in het isolement te worden gedreven, blijkt uit het nu ingenomen standpunt ten aanzien van de hulpverlening aan Hongarije. Gold eerst in de CPN het parool dat onder geen voorwaarde steun aan de actie van het Nederlandse Rode Kruis voor Hongarije mocht worden verleend, op 13 november j.l. verklaarde Friedl BARUCH in "De Waarheid" dat van communistische zijde geen bezwaar behoefde te bestaan tegen financiële steunverlening aan het Rode Kruis.

Immers, aldus BARUCH, voor zover de hulpactie voor Hongarije door het Rode Kruis wordt georganiseerd en gecontroleerd, mag worden aangenomen dat deze actie inderdaad de slachtoffers van de gebeurtenissen in Hongarije ten goede komt.

De partijleiding wachtte er zich dus wel voor een eigen hulpverlening voor Hongarije op touw te zetten. Hieruit kan worden afgeleid dat de partij lering heeft getrokken uit vroegere reacties van het Nederlandse volk bijvoorbeeld t.a.v. de gedragingen in 1953 bij de watersnoodramp. Naast de algemene hulpactie ging de CPN destijds eigen hulpcomité's oprichten, hetgeen wrevel had opgewekt in brede lagen der bevolking.

Reacties in kringen van intellectuelen en kunstenaars.

Het geringe aantal intellectuelen en kunstenaars, dat de CPN in haar rijen telt, heeft vrijwel geheel conform het standpunt der partijleiding gereageerd op het gebeuren in Hongarije. Van een bedanken voor het lidmaatschap van min of meer vooraanstaande tot deze groep behorende personen is tot op heden niets bekend geworden.

De indruk bestaat dat de communistische intellectuelen en kunstenaars in andere West-Europese partijen, die daarin in grotere getale dan bij de CPN worden aangetroffen, veel heftiger hebben gereageerd dan hun Nederlandse kameraden. Zo hebben bijv. in Engeland enige vooraanstaande communisten, die functies in de wetenschappelijke wereld bekleeden en wier vertrouwen in de partij reeds door de Stalin-kwestie was geschokt, voor het partijlidmaatschap bedankt.

In Frankrijk heeft een tiental communistische intellectuelen en kunstenaars, onder wie de schilder Picasso, - onder mededeling geschokt te zijn door de onvoldoende en onjuiste berichtgeving over Hongarije in de "Humanité" - de Franse partijleiding verzocht om bijeenroeping van een buitengewoon partijcongres. Een aantal in Frankrijk wonende fellow-travellers, onder wie de existentialist Jean Paul Sartre, heeft naar aanleiding van de oproep om hulp van het Hongaarse schrijversverbond (de zgn. Petöfi-club) een schrijven gericht tot het Sowjet-Russische verbond van schrijvers, waarin het Russische optreden in Hongarije wordt afgekeurd.

In Nederland was deze oproep van de Petöficlub voor enige politiek links georiënteerde figuren aanleiding tot het uitgeven van een verklaring. Daarin wordt o.m. gesteld dat zij - evenals de leden van de Petöficlub, socialistisch denkend - met diepe droefenis en verontwaardiging zijn vervuld over de wijze waarop in Hongarije door het optreden van de Russen de ontwikkeling van een socialistische gemeenschap-in-vrijheid vermoedelijk voor jaren onmogelijk is gemaakt.

Tot de ondertekenaars van deze op 14 november 1956 gepubliceerde verklaring behoren enige - zij het niet prominente - CPN-leden o.m. de beeldhouwer L.P.J.BRAAT, de journaliste Magda van EMDE BOAS en de arts Johanna H. MOES, verder enige meelopers met het communisme zoals de leden van de Nederlandse Vredesraad ds.Hugo van DALEN en prof.dr.MINNAERT, jhr.W.J.H.B.SANDBERG en dr.H.L.C.JAFFÉ, beide verbonden aan het Stedelijk Museum te Amsterdam en tenslotte enige neutralistisch ingestelde figuren, die tot "De Derde Weg" behoren.

Op merkwaardig milde wijze werd van de zijde der CPN gereageerd op deze verklaring, die - in strijd zijnde met het partijstandpunt - tot directe uitstoting uit de partij van de communistische ondertekenaars had kunnen leiden.

Marcus BAKKER deed in "De Waarheid" van 16 november 1956, na een uiteenzetting over de voorgeschiedenis van het "Russische optreden in Hongarije", de communistische ondertekenaars het verwijt, een eerste concessie aan de "Bolsjewiekenjagers" te hebben gedaan. Hij verklaarde er van overtuigd te zijn dat verschillende ondertekenaars spoedig ^{zouden} inzien hoe schromelijk zij aan het dwalen waren geraakt. Een artikel van de Haagse communistische psycholoog dr. J. de LEEUWE op 19-11-'56 ademde dezelfde geest. Hij verklaarde te betreuren dat een aantal progressieve intellectuelen en kunstenaars zich blijkens de verklaring niet had kunnen onttrekken aan de invloed van de rechtse propaganda.

Verwikkelingen in verenigingen van schrijvers en onderwijzers.

In het PEN-Centrum Nederland, een vereniging van Nederlandse auteurs, dichters en andere publicisten, en in de Vereniging van Letterkundigen, die is aangesloten bij de NFBK (Nederlandse Federatie van Beroeps Verenigingen van Kunstenaars) zijn pogingen in het werk gesteld om de communistische leden uit te bannen. Aan de verwikkelingen die zich hierbij voordeden werd in de Nederlandse pers veel aandacht besteed. Door een aantal leden van het PEN-Centrum werd een motie ingediend waarin het lidmaatschap van de CPN onverenigbaar werd verklaard met het lid zijn van deze organisatie. Het feit dat deze motie - met instemming van het bestuur onder leiding van de neutralistisch ingestelde dr.Van VRIESLAND en prof.N.A.DONKERSLOOT - zodanig werd gewijzigd dat zij niet meer aan de bedoeling van de opstellers beantwoordde, was een groot aantal leden van het PEN-Centrum aanleiding de organisatie vaarwel te zeggen. Voor zover bekend zijn reeds meer dan 90 van de 250 leden uit het Centrum getreden.

In een vergadering van de Vereniging van Letterkundigen werd een motie van eenzelfde strekking als bij het PEN-Centrum ingediend - eveneens door toedoen van prof.N.A.DONKERSLOOT - verworpen.

In beide verenigingen hebben de pogingen om de communisten uit te stoten voorlopig schipbreuk geleden. Uit die pogingen kan nochtans worden afgeleid, dat ook in milieus, waarin men niet altijd vrij was van sympathieën met het communisme, op zijn minst genomen ten aanzien daarvan betrekkelijk neutraal was ingesteld, een grotere

neiging dan voorheen bestaat om zich van dit systeem en zijn methoden te distancieren.

Ook in de Nederlandse Onderwijzersvereniging, een op zich zelf staande, niet bij enige vakcentrale aangesloten beroeps-organisatie van voor het merendeel democratisch-socialistisch gezinde onderwijzers, is men doende de weinige actieve communisten die de verenigingen in haar rijen telt daaruit te verwijderen.

Een en ander zal op het rond Kerstmis te houden verenigingscongres aan de orde komen.

"De Waarheid" in nood.

De rekening voor het serviele goedpraten van het Russische optreden in Hongarije wordt het dagblad van de CPN gepresenteerd in de vorm van een grote terugloop van zijn abonnee-aantal, het grotendeels verloren gaan van de opdrachten voor handelsdrukkerij en het vrijwel geheel verlopen van het advertentie-debiet van de krant.

De hierdoor ontstane situatie dreigt voor het communistische krantenbedrijf catastrofaal te worden. Het verlies aan inkomsten uit de post advertenties moet belangrijk zijn. Dit valt direct uit "De Waarheid" zelf op te maken. Na 4 november j.l. zijn bijv. de bioscoopadvertenties uit de kolommen van het dagblad verdwenen.

Viel anders in de weken voor Sint Nicolaas een belangrijke toename van de omvang der advertentie-rubrieken te constateren, thans is het tegendeel het geval. Hierbij moet dan nog rekening worden gehouden met het feit, dat het aandeel van de eigen advertenties, bijv. van Pegasus of van "Felix Meritis" afkomstig, in verhouding tot vroeger, zeker verdrievoudigd is.

"De Waarheid" van 28 november 1956 bevatte onder de titel "Verdedigt onze krant" een oproep van het partijbestuur waarin erop gewezen wordt dat de krant in ernstige moeilijkheden verkeert.

Na de pogingen van het fascistisch gespuis om het gebouw en de persen van de krant te vernielen, is - aldus het partijbestuur van de CPN - thans een goed georganiseerde samenzwering van de reactie bezig de krant te gronde te richten. Als middel om het eigen dagblad financieel te steunen beveelt het partijbestuur het geven van directe bijdragen aan. Voor dit doel zal tweemaal een enveloppe bij de krant worden gevoegd. Voorts wordt aanbevolen om gedurende kortere of langere tijd het abonnementsgeld dubbel te betalen.

De gehele partij is voorts opgeroepen om er zorg voor te dragen dat voor 1-1-'57 f 50.000.- is bijeengebracht. Het onlangs opgerichte donatiefonds zal geen f 150.000.- maar f 200.000.- moeten opbrengen. De leiding van de inzamelingscampagne is in handen gelegd van Wim JANSZ (de ook uit de krant bekende figuur van "Hein de Brandwacht") en van Harry KLEUVER.

De financiële nood is kennelijk zo hoog gestegen dat aan de inzamelaars opdracht is gegeven om elke zaterdagmiddag de bijeengebrachte gelden af te rekenen. Voor de westelijke districten moet zulks geschieden in Amsterdam, voor de noordelijke in Groningen en voor de overige te Arnhem.

De districtsbesturen is aanzegging gedaan speciale vergaderingen te beleggen om de organisatie van de geldinzameling te bespreken en ter hand te nemen.

Het is opmerkelijk dat in de aangehaalde verklaring van het partijbestuur slechts wordt gerept over het teruglopen van de advertentie-omzet en dat daarin geen melding wordt gemaakt van de grote achteruitgang van het aantal abonnees.

De reden hiervoor zal waarschijnlijk gezocht moeten worden in het feit dat de communisten het doen voorkomen dat als reactie op de anti-communistische acties in grote getale nieuwe leden tot de partij toetreden. Dit laat zich moeilijk rijmen met een tegelijkertijd binnenkomen van vele bedankjes op "De Waarheid".

Partijcontacten met Moskou.

Op 1 november reisde een CPN-delegatie naar Moskou. De afvaardiging bestond uit algemeen secretaris Paul de GROOT, Ger KUIJPER, secretaris van het dagelijks bestuur, tevens penningmeester van de partij en Siem GROENENDIJK, lid van het partijbestuur en 1e secretaris van het district Rotterdam.

Van hun vertrek werd op die dag in "De Waarheid" melding gemaakt. Hoewel de herdenking van de oktober-revolutie zeer goed als motief voor deze reis had kunnen gelden, deelde "De Waarheid" onomwonden mede dat doel daarvan was: het brengen van een bezoek aan het Centraal Comité van de CPSU. In "De Waarheid" van 15-11-'56 werd bekendgemaakt, dat de delegatie op 12 november een onderhoud had gehad met vertegenwoordigers van het CC-CPSU en dat daaraan van Sowjet-zijde was deelgenomen door de secretaris van dit Comité, Pjotr POSPELOW, en de CC-leden Wladimir PONOMARJOW en Otto KUUSINEN.

Op 17 november keerde De Groot met zijn gezelschap in Nederland terug. Over de verrichtingen van de delegatie werd verder het stilzwijgen bewaard tot 24 november. Op die datum deed Paul de GROOT in een vraaggesprek met een verslaggever van "De Waarheid" enige mededelingen over het bezoek aan de Sowjet-Unie, waarin hij het volgende naar voren bracht:

De Nederlandse regering heeft het bezoek van een delegatie van de CPSU aan het 18e CPN-congres verhinderd. De partij laat zich echter niet het recht ontzeggen om persoonlijke contacten te onderhouden met de zusterpartijen en zeker niet met de partij van de Sowjet-Unie waarmee zij vanaf de oktober-revolutie van 1917 steeds eensgezind is geweest. Daarom werd besloten met een delegatie het Centraal Comité van de CPSU te bezoeken. De op ons congres opgeworpen noodzaak van een geleidelijk en vreedzaam herstel der Nederlandse zelfstandigheid door uitbreiding van de samenwerking met het socialistische wereldstelsel vond bij de vertegenwoordigers van de CPSU een gunstig onthaal.

De Sowjet-werkers zijn ten zeerste verontrust over de agressie van Engeland, Frankrijk en Israël tegen Egypte. De tweede wereldoorlog kon uitbreken omdat niet tijdig werd opgetreden tegen de agressors (Mussolini in Abessinië, Franco in Spanje en Hitler in Oostenrijk). De vroegere Volkenbond trad te zwak op maar de UNO doet het niet veel beter.

De Russische bevolking is van mening dat de oorlogshaard Hongarije, veroorzaakt door een fascistische putsch, is uitgetrapt.

Het Sowjet-volk verheugd zich over de prachtige strijdgeest, waarmee de communisten in de kapitalistische wereld de tegen hen gerichte pogroms hebben afgewend. Deze pogroms acht men een bewijs voor het nieuwe fascistische gevaar. Men komt in de Sowjet-Unie niet onder de indruk van het huichelachtige misbaar dat in het Westen over Hongarije wordt gemaakt. De Sowjet-Unie blijft strijden voor vrede en ontspanning en zal niet afwijken van de tot dusver gevolgde vredespolitiek.

Het feit dat ditmaal enige bekendheid is gegeven aan het doel en het resultaat van het bezoek van een CPN-delegatie aan Moskou, is in de CPN geen alledaags gebeuren. De CPN blijft in haar handelen naar buiten een wat grotere openheid betrachten dan in het verleden gebruikelijk was.

Ook de bekendmaking op 30-10-'56 betreffende de samenstelling en de regeling van het werk van het partij- en het dagelijks bestuur lag in de sfeer van het tot uitdrukking brengen dat de CPN niets te verbergen heeft.

Kennelijk wilde Paul de GROOT het doen voorkomen dat de verbindingen van de CPN met communistische zusterpartijen geen andere betekenis hebben dan die tussen politieke partijen zoals bijv. verenigd in de Socialistische Internationale of de Nouvelles Equipes Internationales.

De GROOT maakte er in het gehouden vraaggesprek zonder schroom melding van bepaalde problemen met het Centraal Comité van de CPSU te hebben besproken. Bijzonder duidelijk komt dit naar voren in zijn mededeling dat de op het 18e partijcongres opgeworpen gedachte van een geleidelijk en vreedzaam herstel van de Nederlandse onafhankelijkheid een gunstig onthaal vond bij de vertegenwoordigers van de CPSU. De gebruikte formulering kan er tevens op duiden, dat de CPSU-vertegenwoordigers hun sanctie hebben gegeven aan deze door de CPN gevolgde politieke lijn.

Het grondpatroon hiervan is, zoals bekend, vastgelegd in het beginselprogramma van 1952, dat ingevolge de opdracht van het in oktober gehouden 18e partijcongres thans definitief moet worden uitgewerkt.

Opvallend is dat De GROOT in geen enkel opzicht melding maakt van instemmende verklaringen van de vertegenwoordigers van het CC-CPSU met de organisatorische wijzigingen die op het 18e congres aan de orde werden gesteld. De al eerder gemaakte veronderstelling dat de kwestie van de opheffing van de bedrijfsafdelingen en het instellen van een partijraad, die in de discussiegrondslag voor het 18e partijcongres werden aangekondigd, met opzet naar de ijskast zijn verwezen, wint hierdoor aan waarschijnlijkheid.

Het is duidelijk dat wanneer De GROOT in het vraaggesprek bij de bespreking van de internationale toestand aan de Sowjet-werkers of de Russische bevolking refereert, indrukken doorwerken die hij tijdens de bespreking met de vertegenwoordigers van het Centraal Comité heeft opgedaan. Tot op zekere hoogte kan men hierin dus de mening van het CC-CPSU vertolkt zien.

CPN-delegatie in China.

Op 20 november 1956 reisde een partijdelegatie via Warschau en Moskou naar China. Zij is samengesteld uit Annie AVERINK, lid van het partijbestuur tevens algemeen secretaresse van de NVB, Gerard MAAS, lid van het partijbestuur, 2e secretaris van het district Rotterdam en Waarheid-redacteur aldaar en Gerrit de VRIES, lid van het districtsbestuur Noord-Holland-Noord.

De delegatie arriveerde op 26-11-'56 in Peking volgens een mededeling in "De Waarheid" van dezelfde datum. Het bezoek vindt plaats naar aanleiding van een uitnodiging van het Centraal Comité van de Chinese communistische partij met vertegenwoordigers waarvan de delegatie-leden op 26 november aanzaten aan een te hunner ere gegeven diner. Aan deze maaltijd werd deelgenomen door de vice-voorzitters van het CC Lioe Sjaosji, Tsjoe-teh, Tsjen-joen en de algemeen secretaris van het CC Teng Hsjiao-ping. Vooralsnog ontbreken nadere

berichten omtrent het bezoek van deze delegatie uit Nederland, die op vrij hoog niveau in China ontvangen is.

Marcus BAKKER naar Polen.

Op 1 november j.l. vertrok Marcus BAKKER, de hoofdredacteur van "De Waarheid", in gezelschap van de Haagse Waarheid-redacteur, Ton van STRALEN, op uitnodiging van het Poolse blad "Trybuna Ludu" naar Warschau om zich op de hoogte te stellen van de in Polen levende problemen. In een artikelenserie in "De Waarheid" van 14, 15 en 17 november 1956 gaf BAKKER zijn indrukken van deze reis weer. Over de oorzaak van de in Polen plaats gehad hebbende ongeregelde heden gaf de hoofdredacteur van "De Waarheid" de volgende gesimplificeerde en vrij kinderlijk aandoende uiteenzetting:

Polen heeft na de oorlog een niet genoeg te waarderen hulp van de Sowjet-Unie gehad in de vorm van installaties en het beschikbaar stellen van technici, wetenschapsmensen en militaire specialisten.

Het jongste Poolse kader heeft teveel tegen de Sowjet-raadgevers aangeleund. Vele Polen, die burgerlijk nationaal zijn ingesteld, hebben zich hieraan gestoten. De wrijving die hierdoor ontstond werd nog versterkt door het optreden van aan de Beria-groep verwante Poolse elementen. Ondanks het feit dat in Polen vele jonge mensen al hun levenskansen en studiemogelijkheden aan het socialisme te danken hebben, treedt toch sterk de neiging aan de dag om bijzondere aandacht te schenken aan elke door de Sowjet-Unie gemaakte fout.

Gelukkig heeft de Poolse partij krachten kunnen opkweken voor wie de Sowjet-Unie meer is dan een staatkundige bondgenoot. Deze hebben een met stokken gewapende handvol jonge straatslijpers naar huis gestuurd en zij hebben bewerkstelligd dat een arbeiders- en studentenmilitie werd gevormd toen reactionaire elementen misbruik wilden maken van de wisseling in de Poolse partijleiding in oktober j.l.

* * *

De huidige in het partijdagblad vertolkte zienswijze over de situatie in Polen verschilt wel enigszins van die welke enige maanden geleden naar voren werd gebracht. BAKKER is blijkbaar vergeten dat zijn krant op 29 juni 1956 de anti-communistische opstand van POZNAN aan het optreden van "imperialistische agenten en provocateurs" toeschreef en dat Friedl BARUCH enige dagen daarna de "spionnedollars" van Foster Dulles ervoor verantwoordelijk stelde.

* * *

MANTELORGANISATIES

Vredesbeweging.

Begin november hebben zich in de leiding van de Nederlandse Vredesraad twee belangrijke mutaties voorgedaan.

De secretaris van het werkcomité, Nico LUIRINK, bedankte voor deze functie in verband met zijn recente benoeming tot lid van het partijbestuur der CPN. In feite was LUIRINK reeds sinds 1955 lid van het PB, waardoor deze verklaring in een enigszins vreemd daglicht komt te staan. Vermoedelijk heeft hij zijn sleutelpositie in de NVR moeten opgeven ingevolge het besluit van het jongste CPN-congres (5-7 oktober), dat de leden van het DB - waarin LUIRINK werd benoemd - zich geheel aan het partijwerk dienen te wijden en daarom geen of weinig andere tijdrovende functies zullen mogen vervullen.

Ook kan bij betrokkene, c.q. bij de partijleiding, nog de bedoeling hebben voorgezet door het bedanken als secretaris van het werkcomité de zozeer begeerde toenadering tot niet-communistische vredesgroeperingen te vergemakkelijken. LUIRINK blijft evenwel lid van het Algemeen Bestuur van de NVR en zal op de door hem verlaten post worden vervangen door de communiste E.de SMIT-KRUYT, een hoofdbestuurslid der Nederlandse Vrouwenbeweging (NVB). Zij krijgt in de Vredesraad de titel van 2e secretaresse.

De tweede vacature in de leiding van de Nederlandse Vredesraad ontstond door het bedanken van de bekende communistisch gezinde J.H. STOTIJN voor zijn functie van Algemeen Secretaris. Ook hij blijft evenwel lid van het Algemeen Bestuur. Hij wordt als Algemeen Secretaris - voortaan aangeduid met de benaming le secretaris - vervangen door Drs. W. HOLTLAND, die reeds zitting had in het Algemeen Bestuur van de NVR.

Hoewel STOTIJN heeft medegedeeld, dat zijn bedanken voortvloeit uit "andere drukke werkzaamheden" is het niet uitgesloten dat nog andere motieven bij zijn beslissing een rol hebben gespeeld, mogelijk voor een deel gelijksoortig aan die, welke werden verondersteld ten aanzien van LUIRINK's verdwijnen van het eerste plan van de NVR.

Het terugtreden van LUIRINK en STOTIJN zou tevens een nieuwe poging der communisten kunnen zijn om het ware karakter van de NVR tegenover de niet-communistische leden van de Raad te verdoezelen.

Voor het behartigen van de CPN-belangen in de Nederlandse Vredesbeweging zal de functie van 2e secretaresse (E.de SMIT-KRUYT) overigens naar alle waarschijnlijkheid van meer betekenis zijn dan die van de le secretaris Drs.W. HOLTLAND, aangezien eerstgenoemde dagelijks op het bureau van de NVR zal werken.

Aan de aldus ingevoerde personele mutaties en aan het voortdurende zoeken van de NVR naar contact met anders georiënteerde vredesgroeperingen is voor de communistische leiding-op-de-achtergrond wellicht het risico verbonden, dat haar greep op de gang van zaken in de Nederlandse Vredesraad minder vast zal worden.

Moeilijkheden in de Nederlandse Vredesraad.

Op 1 of 2 november 1956 heeft het werkcomité (dagelijks bestuur) van de Nederlandse Vredesraad een conceptverklaring opgesteld m.b.t. de gebeurtenissen in het Midden-Oosten en in Hongarije. De tekst daarvan werd op 3 november j.l. ter beoordeling toegezonden aan de leden van het algemeen bestuur.

In de conceptverklaring wordt o.m. het militair optreden van Engeland, Frankrijk en Israël als in strijd met het handvest van de Verenigde Naties en als gevaarlijk voor de vrede veroordeeld. Hoewel

tevens het inschakelen van Russische troepen in Hongarije "op verzoek van de Hongaarse regering" wordt betreurd, is een veroordeling in dit ontwerp achterwege gelaten.

Men vond voldoening in de verklaring der USSR, dat "de Sowjet-regering bereid is met andere socialistische landen, deelnemers aan het Verdrag van Warschau, de kwestie te onderzoeken van de Sowjet-troepen, die op het grondgebied van genoemde landen zijn gestationeerd".

Dit document was derhalve wel zeer eenzijdig tegen de westelijke mogendheden gericht. De rol van de Sowjet-Unie in Oost-Europa werd niet voorgesteld als "schadelijk voor de vrede", zodat de schijn gewekt werd dat een beoordeling van het Russische optreden in Hongarije buiten de competentie van de vredesraad zou vallen.

Aanvankelijk was vastgesteld, dat de verklaring als boven bedoeld op 8 november j.l. in het weekblad "Vrede" zou worden gepubliceerd. Op dezelfde dag zou het algemeen bestuur de internationale situatie en de taak van de vredesbeweging bespreken. Het voor deze vergadering gekozen tijdstip zou het de leden van het algemeen bestuur onmogelijk hebben gemaakt nog iets te veranderen aan de tekst van de dan inmiddels gepubliceerde verklaring.

Op 4 november j.l. kwam echter de Russische aanval op Boedapest, die ook op leden van de NVR diepe indruk heeft gemaakt. Als gevolg daarvan hebben waarschijnlijk verscheidene bestuursleden bezwaren geuit tegen de ontwerp-verklaring, die dan ook niet in het weekblad "Vrede" van 8-11-'56 werd afgedrukt.

De rol van de communisten.

Wel werd op 16 november daaraanvolgend in "Vrede" een andere verklaring gepubliceerd. Zij wijkt aanmerkelijk af van het eerste ontwerp. Uit de tekst wordt duidelijk, dat in de vergadering van het algemeen bestuur een heftige discussie gevoerd moet zijn over de vraag of men het optreden van de Sowjet-Unie al of niet moest veroordelen. Men kan constateren, dat de communisten - die uiteraard tegen een veroordeling van de SU hebben gestemd - niet in staat zijn geweest hun zin door te drijven: het algemeen bestuur heeft het militaire ingrijpen van de Sowjet-Russische troepen in de Hongaarse opstand onvoorwaardelijk veroordeeld.

Anderzijds hebben de communisten in de raad zich niet bij hun mede-bestuurders aangesloten. Immers heet het dat "enkele leden van oordeel zijn, dat en door de eenzijdige opzegging van het Pact van Warschau en door het feit, dat ultra-reactionnaire elementen in Hongarije de leiding van de beweging in handen kregen, huns inziens een nieuwe oorlogshaat in Europa dreigde te ontstaan en zij daarom het optreden van de Russische troepen niet afkeuren".

De "enkele leden" zullen wel identiek zijn aan Nico LUIRINK, Els de SMIT-KRUYT en Siem SCHOEN c.s. Voor hen als CPN'ers zal een onvoorwaardelijke solidariteit met de Sowjet-Unie wel voorop staan. Deze leden vormen echter een zeer kleine minderheid in het algemeen bestuur van de Vredesraad. Hun invloed op de tekst van de verklaring is niettemin goed merkbaar en is wellicht een gevolg van het feit, dat deze partijfunctionarissen wel vooraanstaande posities in de top van de NVR innemen: LUIRINK was immers tot voor kort secretaris van de vredesbeweging. De SMIT-KRUYT heeft thans zijn plaats als zodanig ingenomen en SCHOEN is redacteur van het blad "Vrede".

Geschokt

Verwacht mag worden, dat het gebeurde een grote schok is voor de niet-communistische leden van de Nederlandse Vredesraad. Zonder

twijfel schonden de Russen de beginselen van de vredesbeweging t.w.:
vreedzame coëxistentie;
niet-inmenging in binnenlandse aangelegenheden van andere landen;
oplossing van internationale geschillen door onderhandelingen.
De niet-communistische leden moeten nu ervaren, dat sommigen, die met hen in de NVR de vrede beweren te verdedigen, deze schending trachten goed te praten. Hierdoor is in de Nederlandse Vredesraad, die de eenheid als onontbeerlijke voorwaarde stelt, een innerlijke controverse gerezen.

Jeugdbeweging

ANJV

Het Algemeen Nederlands Jeugd Verbond (ANJV) deelde de verontwaardiging van de CPN over het Engels-Franse optreden in Egypte en luchtte zijn gemoed in dit opzicht door een telegram te zenden aan de Verenigde Naties, waarin onmiddellijke stopzetting van "deze agressie" werd verlangd. Het was een echo van de reactie van de partij zelf.

De voorzitter van het ANJV, J.F. WOLFF, zag zich benoemd in de dagelijkse leiding van de CPN en werd daardoor - evenals LUIRINK - genoodzaakt zijn werkzaamheden voor het Verbond in belangrijke mate te beperken.

In verband daarmee werd de organisatie-secretaris B.SCHMIDT tot vice-voorzitter benoemd. Hij zal een deel van WOLFF's taak overnemen.

In de plaats van SCHMIDT werd het hoofdbestuurslid B.J. de BOO als secretaris aangewezen.

WOLFF's drukke partijwerkzaamheden hebben hem intussen niet verhinderd om nog deel te nemen aan een eind oktober 1956 in Engeland gehouden congres der Britse communistische jeugdbeweging, de Young Communist League (YCL).

OP SJ

De zusterorganisatie van het ANJV, de Organisatie van Progressieve Studerende Jeugd (OP SJ) is eerst laat begonnen met de voorbereidingen voor haar omstreeks Kerstmis van dit jaar te houden 5e congres.

In verband daarmee lanceerde de OP SJ-leiding een landelijke leden-en abonnéwerfcampagne, welke acties deze "bloedarme" organisatie zo mogelijk enigszins moeten versterken.

Vereniging "Nederland-USSR"

De omstandigheden, waaronder de Vereniging "Nederland-USSR" moet werken, zijn wel zelden zo ongunstig geweest als in de afgelopen maand november. Zag het hoofdbestuur zich eind september reeds om technische redenen genoodzaakt de viering van de traditionele "Maand ter bevordering van culturele betrekkingen tussen Nederland en de USSR" voorlopig uit te stellen (zie vorig M.O.), uit de reacties op de gebeurtenissen in Hongarije moest men wel de lering trekken, dat Nederlands-Russische culturele manifestaties weinig opportuun zouden zijn. De door Dr. DREES op 7 november in de Tweede Kamer namens de Regering afgelegde verklaring, dat in Nederland geen Sowjet-Russische culturele en sportdemonstraties meer zullen worden toegestaan, liet wat dit betreft trouwens weinig ruimte voor twijfel. Uit angst voor anti-communistische demonstraties besloot men intussen de lezingen, die door

Hans SIBBELEE en Dr. A.J. VERHAGE op 9, respectievelijk 20 november in het Stedelijk Museum te Amsterdam zouden worden gehouden, niet te laten doorgaan.

De uitzending van een verenigingsdelegatie naar de Sowjet-Unie ging wel door. Op 30 oktober j.l. vertrokken vijf hoofdbestuurleden en een winnaar van een ledenwerfactie op uitnodiging van de WOKS per boot naar Rusland voor een kort bezoek. Drie weken later kwamen zij vandaar per vliegtuig terug.

* * *

VAKBEWEGING

Schade aan EVC-kantoren.

De weerslag der gebeurtenissen - zondag 4 november - in Hongarije op het Nederlandse volk veroorzaakte een paniekstemming onder verbondsbestuur en plaatselijke functionarissen der EVC. Het verbondsbestuur stelde zich op het standpunt, dat persoonlijke veiligheid boven de riskante verdediging van EVC-bezittingen ging. Diverse kantoren der EVC in Amsterdam ondergingen hetzelfde lot als de CPN-gebouwen, "Waarheid"-winkels e.d.. In Amsterdam werden de ruiten ingegooid van het bondsgebouw aan de Prinsengracht 739. Voorts werd ernstige schade toegebracht aan interieur en meubilair van het niet bewaakte EVC-hoofdkantoor in de Vondelstraat. De kartotheken waren tijdig op vertrouwde adressen ondergebracht. Verschillende andere steden leverden ongeveer hetzelfde beeld op.

De spanning hield in de ogen van de EVC-leiding de dreiging van een nieuwe wereldoorlog in zich.

Nadat deze spanning enigszins verminderd was kwam de leiding der EVC haar angstpsychose echter snel te boven en werd een doelbewuste activiteit ontwikkeld.

Voor 6 november j.l. werd een landelijke spoedvergadering van hoofdbestuurders bijeengeroepen, die uit veiligheidsoverwegingen in de woning van een EVC-functionaris plaats vond. Aangenomen moet worden, dat in deze bijeenkomst werd besloten tot de maatregelen waarvan in de daaropvolgende dagen is gebleken.

De hoofdbesturen der bedrijfsbonden en de plaatselijke centrales in den lande ontvingen reeds op 7 november een schrijven, waarin het verbondsbestuur meedeelde, dat het EVC-secretariaat en het rechtsbijstandswerk in het pand Vondelstraat 54 weer normaal functioneerden.

Herstelfonds opgericht.

Verzocht werd om een opgave van de schade toegebracht aan verbonds- en particuliere bezittingen. De oprichting van een herstelfonds en de uitgifte van een manifest werden daarin aangekondigd.

"De Waarheid" publiceerde de volgende dag een "verklaring van de EVC over de straatrreur". Daarin wordt gesteld, dat de schenderijen doelbewust zijn geleid/voorts wordt verzekerd, dat ten bate van een herstel-fonds-in-oprichting al spontaan gelden zijn gestort. Evenals de CPN tracht de EVC uit te klappen, die ze heeft moeten incasseren, toch nog propagandistische munt te slaan door te bogen op een versterking van de solidariteit in eigen kring en op toegenomen populariteit, die zich o.m. zou uiten in royale giften en tal van aanmeldingen voor het lidmaatschap.

/ door de "Romme-reactie";

Manifest.

In het op 9 november uitgegeven manifest, dat aan alle leden als brief is toegezonden (en later ook in het op 17 november 1956 voortijdig verschenen nummer van "Werkend Nederland" werd afgedrukt) conformeert de EVC zich uiteraard geheel aan de visie der CPN op het recente wereldgebeuren. Er wordt een voorstelling van zaken gegeven als zou er van enige spontaneïteit in de reacties van het publiek geen sprake zijn geweest. Integendeel: "terreurtroepen zijn ingezet", geleid door het "hoofdkwartier" van de primair schuldige: "de katholieke reactie". "Jarenlang is het

streven van de reactie er op, gericht geweest o.a. de EVC te vernietigen" (NB Het "o.a." insinueert, naar verderop blijkt, dat ook het NVV op zijn tellen moet passen). De vraag van het verbondsbestuur naar het doel, dat met dit vandalisme werd gediend, wordt aldus beantwoord: De aandacht afleiden van de prijsstijgingen der eerste levensbehoeften; de huurverhoging doen vergeten; de stijging der bewapeningsuitgaven verdoezelen. De arbeiders worden dan ook opgewekt dat "gemene spel van bedrog te voorzien". Sommige EVC-functionarissen hebben zich nog wel krasser uit gedrukt door te beweren, dat de "terreur-propaganda" moet dienen om een nieuwe wereldoorlog te ontketenen en de plannen van de grote ondernemers tot prijsverhoging stiekum ("als een dief in de nacht") door te voeren.

Het maandblad "Werkend Nederland" verscheen, zoals hiervoor gemeld, voortijdig op 17 november. De gebruikelijke omvang was tot de helft teruggebracht. Volgens de redactie was dit geschied "ten behoeve van de actualiteit van de inhoud". Veertien dagen later zou zo nodig opnieuw een nummer van 4 pagina's worden uitgegeven. In het blad, waarin ook het vorengenoemde manifest is afgedrukt, wordt aangespoord tot betaling van bijdragen aan het collecteren met lijsten voor het herstelfonds.

Hervatte vergader-activiteit.

Hoewel bijeenkomsten die begin november j.l. hadden moeten worden gehouden werden afgelast, schreven diverse bonden toch reeds sedert de tweede week van die maand nieuwe vergaderingen op hoofdbestuur- en afdelingsniveau uit.

In een brief d.d. 15-11-'56 van de ABWB afdeling Amsterdam, gericht aan haar leden, wordt voor de haaste toekomst, het stellig voor de EVC over de hele linie geldende parool uitgegeven: Herstel van materiële schade en van ledenverlies. Volgens de aangehaalde brief staat het vast, dat "verwarring en in het bijzonder de angst van de vrouw" een "uiteraard zeer klein deel van de leden" tot bedanken heeft geroepen. Diverse functionarissen laten zich optimistisch uit over de kansen om leden, die onder de druk der omstandigheden hebben bedankt, terug te winnen. Overigens werden voor het herstel van het moreel der organisatie op sommige bijeenkomsten enkele tactische wenken gegeven, zo bijvoorbeeld "zwakke" leden in eigen organisatie opzoeken (b.v. degenen, die te weinig bijdragen aan het herstelfonds); besprekingen in kleine groepen houden, "massadiscussie" voorkomen (NB. dus geen openbare vergaderingen of debatten in het publiek).

"Eenheidsstreven in de knel".

Het bekende streven naar eenheid met het NVV wordt momenteel "niet vruchtdragend" genoemd. Dit streven van de EVC is voorlopig wel elk steunpunt ontvallen, hetgeen niet wegneemt, dat de EVC ook in haar "manifest" het doet voorkomen als zou zij de stem bij uitnemendheid van arbeidend Nederland zijn.

Het NVV besloot in zijn hoofdbesturenvergadering van 16-11-'56 "nog eens met nadruk uitte spreken, dat voor degenen die blijkens hun gedragingen sympathiseren met of lid zijn van de CPN of derzelver mantelorganisaties, geen plaats kan zijn in een bij het NVV aangesloten organisatie".

Het Verbondsbestuur besloot inmiddels geen bedrijfsmanifesten uit te geven, daar men het kader niet aan het risico van "verkeerde

reacties" wilde blootstellen.

De EVC wenste geen consigné uit te geven, dat zou neerkomen op het weigeren één uur loon af te staan voor de Hongaarse vluchtelingen. De machtsverhoudingen in de bedrijven moesten hierbij in het oog worden gehouden, zo werd aangevoerd. Men behoefde zich geen extra moeilijkheden op de hals te halen.

Verloop van het ledental.

De veronderstelling is niet gewaagd, dat de recente internationale ontwikkelingen een ongunstige weerslag op het ledental van de EVC zullen hebben. Betrouwbare concrete cijfers zijn echter nog onvoldoende beschikbaar. Ook het verbondsbestuur tast in dit opzicht feitelijk nog in het duister. Diverse uitspraken en schattingen van EVC-functionarissen blijken onderling tegenstrijdig.

Het is zeer wel mogelijk, dat veel leden op hun aanvankelijk bedanken zullen terugkomen, indien in de internationale situatie de emotionele geladenheid afneemt. (Voor de ABT, bij welke voornamelijk havenarbeiders te Amsterdam en Rotterdam zijn aangesloten, zouden ongeveer 14 dagen na de 4e november + 150 leden, d.i. circa 5 % der aangeslotenen hebben bedankt).

Financiële nasleep.

De EVC zou de financiële consequenties van een aanzienlijk ledenverloop bezwaarlijk kunnen verwerken. Het kost haar thans reeds moeite een zo belangrijke activiteit als de uitgifte der bondsperiodieken enigermate op peil te houden. De kleinere bonden kunnen hun organen slechts gedeeltelijk uit eigen middelen bekostigen. "Handel en Geld" van de BHBV wordt binnenkort gehalveerd. Mogelijk zullen andere kleine bonden dit voorbeeld moeten volgen. De stijging van de drukkosten speelt ook het verbondsbestuur parten. Het is nog de vraag of "Werkend Nederland" niet genoodzaakt zal zijn zich in de toekomst tot het 4 pagina's tellende formaat van het nummer van 17 november j.l. te beperken.

De ongeorganiseerden als plechtanker?

Staat de EVC naar de kant van de erkende vakbonden als het ware tegenover een blinde muur, naar de andere zijde, die der ongeorganiseerden, kan zij althans hopen op meer toegankelijkheid, dank zij een politiek waarbij zij nauwelijks onderscheid maakt tussen haar eigen leden en de niet-georganiseerden, of, in communistische terminologie uitgedrukt: waarbij "zij zich niet wenst te isoleren van de massa der werkers". Deze politiek spreekt ook uit de conclusies van de landelijke conferentie over het rechtsbijstandswerk, gehouden te Amsterdam op 13 oktober j.l., waarbij een verschil in uitkering tussen leden en niet-leden bij stakingen wordt afgewezen (NB. Een voornaam deel van de stakingsfondsen wordt steeds door middel van steunlijsten verkregen). Ook blijft de EVC om propagandistische redenen kosteloos advies verstrekken aan ongeorganiseerden en krijgen de eigen leden zelfs geen voorrang op de spreekbeurten, daar dit op praktische bezwaren zou stuiten.

Anderzijds doet de EVC het graag voorkomen (b.v. bij kern- of ondernemingsraadsverkiezingen) alsof zij een zekere claim op de ongeorganiseerden heeft en deze groep feitelijk in zijn geheel aan haar zijde zou staan.

Geen bres in de leiding.

De EVC is blijkbaar na de eerste schrik niet bij de pakken gaan neerzitten. De grootste aangesloten bond, die der bouwvakkers, had reeds omstreeks 10 november j.l. een gestencild schrijven gereed, waarin afvallige leden met klem van argumenten worden opgewekt hun bedankje in te trekken. Voor dit doel had de bouwvakbond een formulier met antwoord-enveloppe ingesloten.

Er zijt dus ver geen aanwijzingen verlezen, dat er een bres in de EVC-leiding als zodanig zou zijn geslagen. Het bedanken van de voorzitter der plaatselijke centrale te Haarlem, J.H.W. PAULS (18-10-'05), een figuur van regionale betekenis, vormt in dit opzicht nog een geval op zichzelf.

Binnenkort zal wel blijken of er onder de bedankjes nog meer bestuurders zijn. In dit verband wordt aangetekend dat het verbondsbestuur juist kort voor de situatie zoals deze zich sedert 4 november heeft ontwikkeld, twee ervaren krachten is kwijtgeraakt.

Het heengaan van NOOTER en van Van WIJNGAARDEN.

Vóór de internationaal-politieke crisis intrad had de EVC nl. in de top twee gevoelige verliezen te incasseren.

Uit de 2e helft van oktober is de ontslagaanvraag van H.J. NOOTER (20-11-'20) als organisatie-secretaris der EVC te melden. In EVC-kringen bestaan meerdere lezingen over de redenen, die tot NOOTER's ontslagverzoek hebben geleid. O.a. wordt beweerd, dat er een minder goede verstandhouding tussen hem en REUTER's aanhang zou bestaan. Echter is ook de mening gehoord, dat hij niet langer voldoende geestdrift voor zijn werk als gesalarieerd bestuurder kon opbrengen. Meerdere van zijn medebestuurders schijnen hem zijn aftreden hoogst kwalijk te nemen. Feit is, dat hij een behoorlijk gehonoreerde werkkring bij een metaalbedrijf heeft verkozen boven een slecht betaald bestuurdersbaantje. Het is nog niet bekend of, en zo ja, door wie hij zal worden vervangen. Het secretariaat bestaat thans uit F.REUTER (voorzitter), B.BRANDSEN (secr.) en R.SMID (voormalig secretaris-penningmeester van de plaatselijke centrale der EVC te Amsterdam), die begin oktober j.l. de landelijk penningmeester J.J. VAN WIJNGAARDEN opvolgde. Laatstgenoemde, die reeds sedert de oprichting van de EVC de financiën beheerde, had al geruime tijd geleden de wens te kennen gegeven zijn functie te willen neerleggen om geheel beschikbaar te worden voor het bedrijf van zijn vader.

Verkiezingen in Metaalbedrijven.

Kiesgerechtigde arbeiders bij Werkspoor Amsterdam en Utrecht zijn op respectievelijk 24 en 31 oktober 1956 ter stembus getrokken om zgn. kiesmannen te kiezen, uit wier midden de leden van de ondernemingsraden zullen worden gekozen.

Uit onderstaand overzicht moge het resultaat van de Werkspoorverkiezingen blijken:

<u>Bedrijf</u>	<u>Aantal kiesgerechtigden</u>	<u>Aantal uitgebrachte stemmen</u>	<u>Aantal verkregen stemmen</u>		<u>Aantal kiesmannen</u>	
			<u>Vrije lijst</u>	<u>Erkende vakbonden</u>	<u>Vrije lijst</u>	<u>Erkende vakbonden</u>
Werkspoor Amsterdam	2934	2132	719=33,72%	1413	% 17 (17)	34 (26)
Werkspoor Utrecht		2357	320=13,5 %	2037	% 6 (5)	55 (40)

Tussen haakjes zijn de uitkomsten vermeld van de voorlaatste verkiezingen, die destijds betrekking hadden op de samen te stellen kern als vertegenwoordigingscollege van de handarbeiders.

Thans is echter voor het eerst de verkiezing van de ondernemingsraad aan de orde geweest. Hierin hebben naast arbeiders ook beambten zitting. Voor de laatstgenoemde groep werden alleen door de erkende vakbonden kandidaten gesteld. Hiermee is te verklaren, dat de colleges van kiesmannen uit meer personen zijn samengesteld dan de kernen. In aanmerking moet worden genomen, dat in de beide genoemde bedrijven respectievelijk 8 en 12 beambten als kiesmannen werden gekozen. De cijfers der kiesmannencolleges, zoals in bovenstaand staatje vermeld, zijn slechts vergelijkbaar met de daarachter tussen haakjes geplaatste getallen, indien de beambtenvertegenwoordigers buiten beschouwing worden gelaten. De cijfers 34 en 55 moeten dan vervangen worden door 26 en 43.

Dan blijkt, dat de resultaten van de Werkspoorverkiezingen van dit jaar ten opzichte van de uitslag der vorige geen grote verschuivingen te zien geven.

Geheel onverklaarbaar is dit niet. Hoewel het gros der werknemers veelal wel op de hoogte is van de communistische oriëntering der meeste kandidaten van de "vrije lijst", werd hun verkiezing eerder bepaald door de populariteit der personen dan op grond van politieke motieven. Vooral ongeorganiseerden staan dikwijls onverschillig tegenover de politieke instelling van de persoon hunner keuze. Begrijpelijk is daarom, dat De Metaal/EVC altijd tracht juist deze categorie arbeiders op zijn hand te krijgen door het stellen van kandidaten, die bij de werknemers gewild zijn.

Bij de Werkspoorbedrijven kon De Metaal niet met een eigen lijst uitkomen, omdat het reglement voor de ondernemingsraad voorschrijft, dat slechts de erkende vakorganisaties kandidatenlijsten mogen indienen. Van de gelegenheid, dat wel "vrije kandidatenlijsten" mochten worden ingediend, heeft De Metaal/EVC vanzelfsprekend gebruik gemaakt.

Bij de ADM, waar nog geen ondernemingsraad werd ingesteld, vonden op 9, 10 en 12 november 1956 kernverkiezingen plaats.

Hier kwam de EVC met een kandidatenlijst uit onder eigen naam, zodat het karakter ervan onmiskenbaar vaststond. Met betrekking tot dit bedrijf kan wel enig inzicht worden verkregen omtrent de mate, waarin de EVC als gevolg van de Hongaarse gebeurtenissen aan invloed heeft ingeboet. (De Werkspoorverkiezingen vonden plaats op een vroeger tijdstip, zodat de internationale gebeurtenissen, vooral die in Hongarije, hier te lande hun weerslag nog niet hadden gevonden). Bij de ADM heeft De Metaal/EVC inderdaad een gevoelig verlies geleden. Deze EVC-bond verloor de meerderheid in de kern. In percentage van de geldige stemmen ging de bond achteruit van circa 55% in 1955 tot ongeveer 45% nu.

Ook het feit, dat De Metaal/EVC zich gekeerd had tegen een overwerkactie ten behoeve van Hongaarse slachtoffers, zal wellicht aan dit voor de communisten ongunstige resultaat niet vreemd zijn.

Had de EVC in de vorige kern 6 van de 11 zetels, thans komt de bond daarin met slechts 5 zetels terug.

Desondanks verscheen "De Waarheid" op 12-11-'56 met een misleidend artikel onder het hoofd: "Kernverkiezing ADM/EVC 45%".

Hierbij dient dzz. te worden opgemerkt dat op ruim 1100 kiesgerechtigden circa 300 werknemers zich van stemming onthielden. De Metaal/EVC wist 362 stemmen op zijn lijst te verenigen. Derhalve kan worden gesteld, dat de EVC-invloed in het bedrijf in procenten uitgedrukt geen 45 maar 32.9 % bedraagt. Hierbij is nog geen rekening gehouden met het aantal werknemers, dat nog niet stemgerechtigd is.

Congres De Metaal/EVC.

Uit het laatst verschenen nummer van het Metaal/EVC-orgaan is duidelijk geworden, dat deze bond te elfder ure zijn voorgenomen congres van 9 t/m 11 november (zie M.O. 9-10-'56) moest afgelasten.

Een eendaagse conferentie voor kaderleden trad daarvoor in de plaats, die blijkens de convocaties op 10 november j.l. in de Koopmansbeurs te Amsterdam zou worden gehouden. Deze localiteit bleek evenwel op de 10e voor dat doel niet beschikbaar. Het hoofdbestuur had dit mogelijk voorzien en kennelijk reeds het voornemen om in dat geval elders bijeen te komen.

Met een mogelijke demonstratie tegen een bijeenkomst van een communistische vakbond voor ogen (als terugslag op de Hongaarse tragedie), heeft het bestuur de gedelegeerden waarschijnlijk uit veiligheidsoverwegingen van dit laatste voornemen niet in kennis gesteld.

De aangekomen afgevaardigden werden bij de Koopmansbeurs door twee hoofdbestuursleden opgevangen en in kleine groepen bij tussenpozen naar een ander vergaderlokaal gedirigeerd.

De conferentie zal naar schatting door ruim 50 personen zijn bezocht. Slechts terloops zijn de agendapunten voor het a.s. congres van De Metaal op bedoelde conferentie aan de orde gesteld. De discussies rondom de Hongaarse kwestie hebben het grootste gedeelte van de besprekingen uitgemaakt. Voorts werd een voorstel goedgekeurd om het congres van De Metaal uit te stellen tot omstreeks maart 1957.

Automatisering

Gelijk andere vakorganisaties, houdt ook de EVC zich van tijd tot tijd bezig met het probleem van de automatiseering. Het november-nummer van de "Kader Gids" - het maandblad voor alle EVC-functionarissen - is voor het grootste deel aan deze zaak gewijd.

Allereerst wordt een beschouwing gegeven over een door "Keesings Historisch Archief" op 20-10-56 te Amsterdam georganiseerde bijeenkomst, waarin aan de hand van voordrachten van een viertal terzake deskundige sprekers, de gevolgen van de automatisering werden besproken.

Enige stellingen van deze sprekers worden weergegeven, als mede een beknopt overzicht van de gevoerde discussie. Tenslotte wordt vermeld de conclusie van Minister SUURHOFF, die optrad als voorzitter van deze vergadering en het gesprokene als volgt samenvatte: "Wij zijn niet veroordeeld de automatisering als een fataliteit over ons heen te laten komen, omdat de nadelige gevolgen ervan in belangrijke mate zullen kunnen worden opgevangen". De schrijver van het artikel in de "Kader Gids", Arie van RIJKOM, sluit zich in zijn commentaar aan bij de inhoud van een WVV-resolutie over automatisering, welke eveneens in dit nummer was opgenomen.

Van communistische zijde wordt er steeds op gewezen dat het maatschappelijk stelsel, waarin de automatisering wordt toegepast, bepalend is voor het probleem of deze technische vooruitgang kwade of goede gevolgen voor de mensheid zal hebben.

In de "socialistische" landen kunnen de gunstige perspectieven van de automatiseering volledig worden verwezenlijkt;

dank zij de planmatigheid van de economie stelt de automatisering daar niet het probleem van de werkloosheid.

In de "kapitalistische" landen evenwel is het strijden tegen de gevolgen van de automatisering, die in dienst staat van de monopolies, de urgente taak der arbeiders en vakbonden, t.w. strijd tegen werkloosheid, massa-ontslagen en overplaatsing op grote schaal. Daarom wordt het uitwisselen van ervaringen, niet alleen in elk land, doch ook op internationaal plan, steeds meer onmisbaar. Het WVV constateert dat te dezer zake reeds een zekere mate van overeenstemming bestaat tussen het IVVV, het ICV en het WVV. Hierdoor is het zowel noodzakelijk als mogelijk de eenheid van actie op dit gebied, op nationale en internationale schaal te bevorderen. Het WVV en de aangesloten VVI's willen hieraan alle mogelijke steun verlenen. Met verwijzing naar de desbetreffende besprekingen op de laatste zitting van de Internationale Arbeids Conferentie, wordt van WVV-zijde met klem gewezen op de noodzaak van een spoedige invoering van de 40-urige werkweek. Deze werktijdverkortung staat al geruime tijd op het WVV-program, maar wordt nu in het licht van de voortschrijdende automatisering, te meer urgent geacht.

Dit probleem is ook onderwerp van bespreking geweest op de achtste zitting van de Algemene Raad van het WVV (27 september tot 3 oktober 1956 te Sofia). Deze raad beveelt een onderzoek aan van de voorwaarden voor een "zeer representatieve internationale conferentie" ter bespreking van de verkortung van de arbeidsduur.

* * *

HOOFDSTUK III - OVERIGE GROEPERINGEN

Socialistische Unie.

Nu de toenaderingen tot de CPN schipbreuk hebben geleden, begint de Soc.Unie de PvdA te lonken.

In "Nieuwe Wereld", het orgaan der Soc.Unie van 13 november j.l. constateert de schrijver van het hoofdartikel (zeer waarschijnlijk Carlos PRONK), dat er thans na het Hongarije-drama, links van de PvdA niets anders meer bestaat dan de zeer bescheiden kracht van de Soc.Unie. Zijn betoog komt in het kort op het volgende neer:

De CPN heeft alle werfkracht verloren en lijdt zeer grote verliezen aan leden. Hierdoor krijgt, objectief gezien, de Soc.Unie nieuwe kansen en dat beseft de nuchtere beoordelaar in de PvdA terdege.

Dat de eenheid van de arbeidersklasse een waardevolle aangelegenheid is, daarvan zijn zowel de Soc.Unie als de PvdA hartgrondig overtuigd. Daarmede is evenwel niet gezegd, dat we onze zelfstandigheid als partij aan de PvdA zullen verkopen. De eenheid is ons veel waard, zij moet de PvdA evenveel waard zijn!

Rechtstreeks is de eenheid gediend, als de PvdA bewilligt in een openlijk gesprek over de bestaande strijdvragen, niet alleen in ons orgaan "Nieuwe Wereld", doch ook in de partijorganen van de PvdA. Als het tot onderhandelen met de PvdA komt, staan we er vrijwel net zo voor als in mei t.o.v. de CPN.

Ook de PvdA kan ons negeren, omdat we "niet veel betekenen". Dat zei en deed ook Paul de GROOT. Enige weken later was de CPN als politieke factor onbetekenend geworden. Men had alleen maar gelet op de domme kracht van het getal, en niet op de macht van het beginsel.

Oproep aan het Nederlandse Volk.

Ingegeven door het gebeurde in Hongarije en Egypte hebben de Vredesbewegingen "De Derde Weg", de Algemene Nederlandse Vredesactie (ANVA), het Onafhankelijk Verbond van Bedrijfsorganisaties (OVb), de Doopsgezinde Vredesgroep, de Federatie van Vrije Socialisten en het Nederlands Syndicalistisch Vakverbond, gezamenlijk tot het Nederlandse volk een oproep gericht.

Na in deze oproep gewezen te hebben op Hongarije, waar het vrijheidsverlangen van miljoenen in bloed gesmoord wordt, wordt een zelfde protest gericht tegen het door Engeland en Frankrijk gebruikte geweld tegen Egypte.

De wijze, zo vervolgt deze oproep, waarop in ons land en elders op de conflicten is gereageerd, vervult ondertekenaars met zorg. Nu de geweldspolitiek een échec heeft geleden is het een ieder duidelijk, dat een andere weg moet worden ingeslagen om te komen tot dat, wat wij allen willen: een werkelijke vrede.

De oproep besluit met te zeggen dat Nederland ook als kleine natie een voorbeeld heeft te geven door uit het Atlantisch Pact te treden en een volkomen onafhankelijke buitenlandse politiek te voeren, door de bewapening af te schaffen en de vrijgekomen bewapeningsgelden te besteden voor het herstel van de door oorlogsgeweld veroorzaakte verwoestingen.

* * *

Ter afsluiting van dit hoofdstuk is het wellicht dienstig een beknopte opsomming te geven van reacties op de gewelddadige gebeurtenissen, aangetroffen in enkele bekende "links"-georiënteerde bladen, die in Nederland verschijnen.

Te constateren viel, dat deze bladen allen het Russisch optreden in Hongarije veroordeelden, doch in aansluiting daarop de Engels-Franse actie in Egypte in hun beschouwingen betrokken.

Persstemmen passeren.

"Nieuwe Wereld", het blad van de Soc.Unie, hekelt het Russische optreden in Hongarije scherp. Sowjet-Rusland heeft on-marxistisch gehandeld en, gezien de toegepaste middelen, is het nog onmenselijk ook. Indien aldus wordt opgetreden ziet het volk geen verschil tussen fascisme en communisme, en zo gezien is het alleszins begrijpelijk, dat het volk de burgerlijke democratie verkiest boven zwart of rood fascisme.

De massa wenst socialisme, dat menselijk is; het wenst een stelsel, dat superieur is aan het kapitalisme en zeker niet een systeem, dat minderwaardiger is.

Het neemt dan gaarne genoegen met een verburgerlijkte sociaaldemocratie en verkiest deze boven een vorm van zgn. communisme, dat reeds in het optreden met fosforgranaten op Boedapest het communistische doel heeft vermoord.

De communistische politiek is, zo vervolgt "Nieuwe Wereld", voor het examen in menselijkheid gezakt!

Het optreden der Engelsen en Fransen wordt weliswaar eveneens gekenschetst als machtspolitiek, doch valt op dat het blad zich hieromtrent toch veel gematigder uit dan over de Russische agressie in Hongarije. Zo wordt gewezen op het feit dat Rusland de Engeland-haat in het Midden-Oosten flink heeft geëxploiteerd alsmede op Ruslands gewroet daar en in Azië. Daarna wordt geconstateerd dat het Engels-Franse ingrijpen bij het Suezkanaal mede een fundering vond in de Russische machtspolitiek.

"Spartacus", het orgaan van de Communistenbond Spartacus, zegt ronduit, dat het de opstand in Hongarije en wat daarop is gevolgd van meer betekenis acht dan de Suez-kwestie.

In Hongarije heeft men te maken met een opstandige beweging, waarin aan onze eigen klasse een belangrijke rol was toebedeeld. De oorlog in het Midden-Oosten daarentegen was met andere middelen de voortzetting van de sinds jaar en dag gevolgde kapitalistische politiek. Dat zonder die politiek Rusland nimmer in Hongarije zou hebben ingegrepen is een mening, die wij verwerpen.

Dit blad geeft zich over aan bespiegelingen als het de vraag stelt, wat of het perspectief van de ationale opstand in Hongarije zou geweest zijn als de Russische troepen niet met bloedig geweld in de loop der ontwikkeling hadden ingegrepen.

Eén ding staat volgens "Spartacus" onomstotelijk vast: hoe groter de invloed van de arbeidersklasse in Hongarije zou zijn geworden, hoe méér machtsposities zij zou hebben kunnen veroveren, hoe meer zij in staat zou zijn geweest een woord mee te spreken: des te democratischer zou het nieuwe Hongarije zijn geweest in de proletarische zin van het woord.

Dit perspectief is door de Russische legers teniet gedaan. De bolsjewistische terreur heeft zich, door de proletarische kern der Hongaarse verzetsstrijders aan te vallen, gekeerd tegen die krachten, die de sterkste garantie boden tegen een overweldiging van Hongarije door reactionaire groepen. Om die reden alleen al zijn alle verontschuldigungen die de Russen voor hun optreden in Hongarije wereldkundig hebben gemaakt, géén steek waard.

In "De Vrijdenker", het blad van de Vrijdenkersvereniging "De Dageraad", is een verklaring opgenomen, waarin wordt gewezen op de principiële overeenkomst tussen het Russisch optreden in Hongarije en het Engels-Frans optreden in Egypte, maar waarin met vreugde geconstateerd wordt, dat in één der aanvallende landen, het democratische Engeland, de meerderheid en beschamende regeringspolitiek.

"Recht voor Allen" (uitgave Federatie van Vrije Socialisten) wijst bij de bespreking van de kwestie Hongarije en Suez er voor de zoveelste maal op, waartoe staatsalmacht kan leiden, en plaatst daar-

tegenover het zelfdenken, en de zelfwerkzaamheid van de mens zelve, zoals deze zich gemanifesteerd hebben in het verzet van het Hongaarse volk.

De "Vrije Socialist" (Anarchistisch weekblad), blijft in de lijn ook waar het de tragedie-Hongarije betreft. De gehele historie is doordrenkt van vergoten bloed van mensen, die voor de een of andere zaak in opstand komen. En steeds worden na die uitbarstingen nieuwe tyrannen op de troon gezet om datzelfde te doen, waartegen men in opstand is gekomen n.l. (over)heersen, onderdrukken, uitbuiten en tyranniseren.

Het nutteloze bloedvergieten in Hongarije en waar dan ook betreuren wij, aldus de "Vrije Socialist", omdat het ook hier weer enkel en alleen gaat om machtsverwisseling.

"Vredesactie", het radicaal pacifistisch maandblad van de ANVA, trekt een parallel tussen Hongarije en Egypte-Suez. "Is de woede", zo vraagt de "Vredesactie" zich af, "is de verontwaardiging, die wij in deze dagen horen uiten, echt? Ja zij zijn echt, maar zij zijn niet eerlijk! Ze passen in de geweldspolitiek, die onze landen zelf plegen. Want waarom staan onze kranten niet vol met de ononderbroken moord op Algerijnse dorpelingen als Franse vliegtuigen en oorlogsschepen regens van granaten uitstorten over die dorpen, die even weerloos zijn als Boedapest". "Vredesactie" vraagt dan: "Waarom meten wij altijd weer met twee of meer maten? Waarom gaan al onze vlaggen halfstok voor het vernielde Boedapest, maar is het in niemands hoofd opgekomen datzelfde te doen voor Algerië enz.? Waarom staat het Internationale Rode Kruis terstond gereed aan de grenzen van Hongarije, en niet in Port Saïd?"

"Militia Christi", het orgaan van de geloofsgemeenschap van christen anti-militairisten "Kerk en Vrede", heeft een oproep van het hoofdbestuur van "Kerk en Vrede" tot getuigenis en bezinning naar aanleiding van het gebeuren in Hongarije tot het Nederlandse volk gepubliceerd.

Na het toeslaan van de Sowjet-militairen in Hongarije met afschuw gememoreerd te hebben, gaat het blad verder: "Helaas wordt dit protest van het Westen in zijn zedelijke kracht verzwakt doordat niet alleen in het nabije verleden, maar in deze zelfde dagen militaire agressie en onderdrukking van de strijd van volkeren voor hun vrijheid plaats vinden onder verantwoordelijkheid van het Westen, dat zich zo gaarne de "vrije wereld" noemt.

∟ (zie blz.30) van de bevolking zich fel heeft verzet tegen de verderfelijke -

HOOFDSTUK IV - AKTIVITEIT VAN INDONESIËRS, CHINEZEN EN WEST-INDIËRS

Congres PPI

De Indonesische studentenvereniging "Persatuan Peladjar Indonesia" (PPI) hield te Wassenaar een congres. Er komt een nieuw hoofdbestuur en de zetel is verplaatst van Rotterdam naar Amsterdam. Meerdere leden vrezen nu, dat de vereniging door de in het algemeen te progressieve leden te Amsterdam de communistische kant zal worden uitgedreven. Er is door de voorzitter BASUKI GUNAWAN een programma bekend gemaakt waarin o.a. is vermeld een reis naar de Sowjet-Unie en het zenden van een delegatie naar het a.s. Wereld Jeugdfestival te Moskou (1957).

Te Rotterdam is het eerste nummer verschenen van het blad "Tunas Muda", orgaan van de afdeling Rotterdam der "Persatuan Peladjar Indonesia".

Na enige tijd niet uitgekomen te zijn is weer een nummer verschenen van "Indonesia Merdeka", orgaan van de "Perhimpunan Indonesia". In het blad wordt stelling genomen tegen de anti-communistische activiteiten van de "Perkumpulan Islam" te 's-Gravenhage.

Ambon

In de jongste verslagperiode werd een communiqué ontvangen van de Voorlichtingsdienst der RMS (Rotterdam) over de strijd op Ceram, waar het leger der Republiek Indonesia - aldus is daarin vermeld - grote moeite heeft zich te handhaven.

De Voorlichtingsdienst heeft ook nog een communiqué verspreid waarin, ter waarschuwing tegen terugkeer van Ambonezen naar Indonesië, gedeeltelijk een brief is afgedrukt. Deze werd ontvangen van een derwaarts teruggekeerde Ambonees. De teruggekeerde Ambonezen zijn, volgens de briefschrijver, door de Indonesische regering bedrogen en ook door Ambonezen in Nederland en te Djakarta. Het origineel van de brief ligt, zo werd medegedeeld, ter inzage bij de Voorlichtingsdienst.

Verder heeft Dr NIKIJULUW, de vertegenwoordiger der RMS voor Nederland, zich telegrafisch gewend tot de Verenigde Naties om tegen het optreden van Rusland in Hongarije te protesteren, met het begeleidend aanbod ten behoeve van dat land Ambonezen ter beschikking te stellen van de Verenigde Naties.

Naar verluidt zijn door sommige studenten uit Suriname bij aankomst in Nederland aan het Bevolkingsregister van de plaats hunner vestiging gefingeerde verblijfadressen opgegeven teneinde zodoende te trachten aan hun militieplicht te ontkomen.

* * *

AGENDA

<u>Datum</u>	<u>Bijeenkomst</u>	<u>Plaats</u>	<u>Organisatie</u>
+ december 1956	Adm.Comité VVI Metaal.	Moskou	WVW
22/23 dec.'56	Congres ATEK/EVC	Enschede	EVC
+ 22/23 dec.'56	5e OPSJ-congres	Amsterdam	OPSJ
+ 9/10 maart'57	4e Congres ABHM	Amsterdam	EVC
+ maart 1957	4e Congres Metaal	Amsterdam	EVC
+ maart 1957	4e Congres BHBV	Amsterdam	EVC
mei 1957	Internationale Conferentie van Transportarbeiders	Boekarest	VVI-Transport (WVW)
28 juli- 11 augustus'57	6e Wereldjeugdfestival.	Moskou	WFDJ
augustus 1957	4e WVW-congres	-	WVW
+ september - oktober 1957	5e Congres BNOP	Amsterdam	EVC

+ * nieuw c.q. aangevuld.

Stakingen overzicht in
november 1956.

V
o
l
g
e
n
o

<u>Bedrijf</u>	<u>Aanleiding</u>	<u>Inmen- ging Vak- bonden.</u>	<u>Resultaat</u>
<p>Taxichauffeurs in Amsterdam. (eigen rijders en AAAC niet)</p>	<p>Loonkwestie</p>	<p>EVC</p>	<p>Hervatting werkzaamheden op 12-11-56 op volgende voorwaarden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. loonsverhoging van f.1,25 p.w. ; 2. uitbetaling 3% over 1955 zal in looncommissie en in overleg tussen werkgevers en werknemers geregeld worden ; 3. geen rancune-maatregelen. <p>Hiermee zijn de wensen ten dele ingewilligd.</p>

V Begin De onder de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal
o in vo- stakers aan. De boven de stakingsstreep vermelde getallen ge-
l rige ven het aantal arbeiders aan dat in normale toestand werkzaam
g maand. is. . staking met vooraf bepaalde tijdsduur (korter dan 24 u.)
n - staking met vooraf bepaalde tijdsduur (24 u. of langer)
o = staking met niet vooraf bepaalde tijdsduur.

28 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

28/5 1200
-275